

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

Apare la 10 a fie-cărei luni.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Prețul de prenumerare:	Taxa inserțiunilor:
Pentru Austro-Ungaria . . . Cor. 10.— pe an.	1 pag. întregă Cor. 24.—, $\frac{1}{2}$ pagină Cor. 14.—
„ România . . . . . Lei 12.— „ „	$\frac{1}{4}$ „ . . . . . 8.—, $\frac{1}{8}$ „ . . . . . 5.—
Abonamentele se primesc numai pentru anul întreg.	Abonamentele și inserțiunile se plătesc în Sibiu, anticipativ.

Toate lucrările publicate se remunerează.

S U M A R :

Băncile noastre. (Adunările generale din 1900. Seria IV.); Dividenda băncilor noastre pe 1899	281—306
Teoria asigurărilor asupra vieții, (Restituirea primelor) de <i>I. Lăpădatu</i>	263—267
Taxațiunea debitorilor la compunerea bilanțului (După prof. J. Scherber „Bilanzen nach buchhalterisch-juridischen Gesichtspunkten.“), trad. de Erm. Borcia	268—313
Legislațiune: Legea pentru ajutorarea servitorilor și muncitorilor agricoli; Legi sancționate	313—314
Afaceri de dare: Crescerea contribuțiilor; Blanchete nouă pentru pasapoarte de vite	314—315
Industrie: Expoziția industr. de torturi, țesături, vestminte, etc. din Budapesta	315
Comerțiu: Comerțul cu pești în România	315
Agricultură: Situațiunea agricolă; Producțiunea de grâu dela 1895—1899; Angajarea de muncitori agricoli; Turguri de vite; Pentru răspândirea vitelor de soiul Pinzgau; Însoțire pentru valorisarea laptelui în Seliște; Însoțiri de lăptărit; Însoțiri pentru valorisarea ouălor	316—319
Revista financiară: Situațiunea	310—321
Cronică: † Teodor Pop; † Dionisiu Vajda; „Porumbăceana“; Premii pentru economi și econoame; „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“; „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu“	321—323
Învățământul economic: La școala comercială superioară română din Brașov (examenul de maturitate); Scoale comerciale în Ungaria; Stipendii pentru industriiași din comitatul Sibiului	323
Trageri la sorți	324—325
Bursa de efecte din Viena	326—327
Bursa de efecte din București	328
Bursa de mărfuri din Budapesta	328

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN PENTRU SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE

editat din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, Sibiiu; „Ardeleana“, Orăștie; „Auraria“, Abrud; „Berzovia“, Jidovin; „Bihoreana“, Orade; „Bistrițana“, Bistrița; „Brădetul“, Orlat; „Cordiana“, Fofeldea; „Corvineana“, Hunedoara; „Crișana“, Brad; „Detunata“, Bucium; „Doina“, Cămpeni; „Economul“, Cluj; „Făgețana“, Făget; „Fortuna“, Rodna-vechie; „Furnica“, Făgăraș; „Hațegana“, Hațeg; „Hondoleana“, Hondol; „Hunedoara“, Deva; „Iulia“, Alba-Iulia; „Lipovana“, Lipova; „Lugoșana“, Lugoș; „Luceafărul“, Vêrșeș; „Cassa de păstrare“, Miercurea; „Mielul“, Poiana; „Munteana“, Ofenbaia; „Mureșana“, Reghin; „Mureșanul“, Radna; „Nădlăcana“, Nădlac; „Nera“, Bozovici; „Olteana“, Viștea-înf.; „Oraviceana“, Oravița; „Patria“, Blaj; „Plugarul“, Săcădate; „Racoșana“, Șeica-mare; „Sătmăreana“, Seini; „Sebeșana“, Sebeșul-săseșc; „Selăgeana“, Jibou; „Cassa de păstrare“, Seliște; „Sentinela“, Satul-nou; „Silvania“, Șimleu; „Someșana“, Dees; „Steaua“, Petrovoselo; „Timișana“, Timișoara; „Ulpiana“, Grădișce; „Victoria“, Arad; „Vlădeasa“, Hueđin; „Zlăgneana“, Zlagna.

DIRECTOR: Dr. CORN. DIACONOVICH.

Anul II.

Sibiiu, 10 Iulie 1900.

Nr. 7.

Băncile noastre.

(Adunările generale din 1900).

(Seria IV.)

În numărul de față al revistei noastre încheiăm dările de seamă asupra bilanțurilor institutelor financiare române și a adunărilor lor generale din anul curent, rezervându-ne a aduce în numărul viitor bilanțul general al tuturor băncilor noastre, împreună cu o aprețiere a rezultatelor atinse în comparațiune cu anul 1898. Institutele „Societatea de împrumut și păstrare în Feldru“, „Asociațiunea de economii și ajutor în Ghiroc“, „Hondoleana“ din Hondol, „Hunedoara“ din Deva și „Parsimonia“ din Bran, deși de repetite-ori recercate din partea noastră, au întrelăsat a-ne trimitte informațiunile cerute; astfel la băncile acestea suntem necesați a ne ocupa numai cu bilanțul lor, fără a pute da cetitorilor nostri informațiuni despre decurgerea adunării generale și asupra modului cum s'a distribuit profitul curat.

La finea dărilor de seamă din numărul acesta dăm o tabelă a dividendelor băncilor noastre pe 1899, cu indicarea termenelor de rambursare a cupoanelor.

„*Ardeleana*“ institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în *Orăștie*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (XIV an de gestiune).		Passive	
Casa în numărar	37,514-74		Fonduri proprii:	
Capital restant	23,070—		Capital social	500,000—
Efecte publice	134,711—		Fond general de rezervă	175,527-08
Efectele fondului de pensii	29,863-02		Fond special de rezervă	98,812-46
Împrumuturi pe cambii cu giranți	1.111,522-80		Fond de pensii	29,863-02
Împrumuturi pe cambii cu acop. hipot.	534,550—		Interese anticipate pro 1900	24,408-76
Împrumuturi pe ipotece	425,054-16		Avansuri dela banca Austro-Un-gară	15,000—
Împrumuturi pe oblig. cu caventați	312,567-88		Cambii reescomptate	173,348—
Împrumuturi pe efecte publice	1936—		Depuneri spre fructificare	1.800,616-79
Realități	178,232-06		Dividende neridicate	406-66
Mobilier	1,122-92		Diverse conturi creditoare	9,310-77
Diverse conturi debit. și interese restante	101,957-38		Profit curat	64,808-42
	Cor. . 2.892,101-96			Cor. . 2.892,101-96

Eșite	Contul Profit și Pierdere.		Intrate	
Interese:			Profit transpus din anul trecut	1,542—
pentru fondul de rezervă	6,944-56		Interese:	
„ depuneri spre fructificare	90,433-47		dela împrum. pe cam. cu giranți	100,629-92
„ cambii reescomptate	16,763-95		„ „ pe cambii cu acop. hipotecară	39,614-40
„ cont-curent	682-88		dela împrumuturi pe ipotece	37,136-91
Spese:			„ „ pe obligațiuni cu caventați	31,129-12
a) salare și marce de prezență	18,126—		dela împrum. pe efecte publice	171-88
b) chirie, porto, diverse	4,898-64		dela efecte publice	6,285-88
Contribuție:			Chirie	4,635-76
directă	8,976-66			
de 10% dela intr. de dep. și comp. de timbru	9,386-53			
Amortisare:				
din mobilier	124-76			
Profit curat	64,808-42			
	Cor. . 221,145-87			Cor. . 221,145-87

Institutul acesta, în butul situațiunii financiare nefavorabile, ce a domnit aproape întreg anul trecut, continuă a se desvolta normal, astfel vedem că au *crescut* față de anul precedent: „Escomptul“ cu Cor. 46,936—, „Împrum. camb. cu acop. hipot.“ cu Cor. 2,744.—, „Împrumuturile ipoteceare“ cu aproape Cor. 25,000— „Împrumuturi pe obligațiuni cu caventați“ cu Cor. 9,553— „Realitățile“ cu aproape Cor. 50,000— o *decescere* neînsemnată de Cor. 236— se arată la „Împrum. pe efecte“. Totalul activelor s'a *sporit* cu considerabila sumă Cor. 120,299—. Din „capitalul social“ de Cor. 500,000— au încurs până la finea anului 1899 Cor. 476,930— astfel la poziția aceasta se arată un *spor* de Cor. 28,802—. „Fondurile de rezervă inclusive fondul de pensii“ s'au sporit cu considerabila sumă de Cor. 31,732— și întrec jumătatea capitalului social cu preste Cor. 54,200—,

semn că s'a dat dotațiunii acestor fonduri dela început cea mai mare atențiune. Având în vedere că „fondul de pensiune este întreg plasat în „Efecte“, iar din celelalte fonduri mai mult de $\frac{1}{3}$, încrederea publicului față de acest institut, reoglinată din însemnata cifră a „Depositelor spre fructificare“, cari s'au înmulțit în 1899 cu Cor. 210,384.—, o aflăm pe deplin justificată. În urma acestei creșteri considerabile a fondurilor disponibile, institutul acesta a fost în poziție de a-și reduce în anul expirat în măsură însemnată „Reescomptul“, care a scăzut cu Cor. 61,976.—, precum și „Avansurile pe efecte“ dela banca austro-ungară, cari arată o *decrescere* de Cor. 54,000.—. Venitul curat este mai mare decât în 1898 cu Cor. 2,966.04.

Adunarea generala s'a ținut la 29 Martie a. e. n. sub conducerea d-lui *Nicolau Vlad*, president al direcțiunii, fiind notar dl *Dr. Enea Drăia*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Dr. Romul Dobo* și *Vasile Domșa*. Prezenți au fost 51 acționari, reprezentând 2,151 acțiuni, cu tot atâtea voturi.

Profitul net de Cor. 64,808.42 s'a hotărît a se împărți astfel: dividendă și supradividendă Cor. 48,103.65, fondului de rezervă Cor. 2,027.— cu care se va urca la Cor. 177,554.—, fondului special de rezervă Cor. 10,000.—, cu care va crește la Cor. 108,812.—, pentru scopuri culturale-filantropice Cor. 2,200.— și anume:

a) pentru fondul Reuniunii economice cuota V.	1000 cor. — fil.
b) pentru școala gr.-or. din Bașa	100 „ — „
c) pentru școala gr.-or. din Bintiși	100 „ — „
d) pentru școala gr.-or. din Băcăinți	100 „ — „
e) pentru școala gr.-or. din Șibot	100 „ — „
f) pentru societ. academică „România Jună“	100 „ — „
g) pentru masa studenților la liceul din Brad	100 „ — „
h) pentru anticipări restituite(?)	376 „ 96 „
i) pentru arangiarea unei expoziții agricole	223 „ 04 „;

tantieme funcționarilor Cor. 2,027.—. De remarcat este la acest loc, că la institutul acesta membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, nu primesc decât marce de prezență. De repurtat în anul 1900 Cor. 450.77. Dividenda fixată cu 10% sau Cor. 10.— de cupon se plătește cu începere dela 15 Maiu 1900.

În conformitate cu dispozițiunile statutelor modificate în adunarea generală extraordinară ținută la 20 Decembre 1899 și aprobate de tribunalul competent, s'au ales de nou întreaga direcțiune și întreg comitetul de supraveghiere și anume au fost aleși în *direcțiune* d-nii: *Nicolae Vlad*, president, *Elie Popoviciu*, vicepresident, *Dr. Ioan Mihai*, director executiv și *Nicolau Andreiu*, *Daniil David*, *Dr. Stefan Erdélyi*, *Ioan Mihaiu*, *Iosif Oobonaș* și *Ioan I. Vulcu*, iar în comitetul de supraveghiere d-nii: *Dr. Ioan Pop*, president și *Aurel P. Barcian*, *Ioan Branga*, *Dr. Romul Dobo* și *Procopiu Herlea*.

În adunarea aceasta generală s'au votat: un regulament pentru afacerile interne ale comitetului de supraveghiere și un regulament de serviciu pentru funcționarii institutului.

„Asociațiunea de economii și ajutor“ din Ghiroc.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (II an de gestiune).	Passive
Ct. Cassa	7·91	Ct. Capital de fondare vărsat à 20 fil. săpt. . . . .
Ct. In cambii	6,029·50	. . . . .
Ct. Spese de fondare	300—	Ct. Depuneri . . . . .
Ct. Mobiliar	19·45	. . . . .
		Ct. Reescompt . . . . .
		. . . . .
		Ct. Fond de rezervă . . . . .
		. . . . .
		Ct. Profit curat . . . . .
		. . . . .
	Cor. . 6,356·85	Cor. . 6,356·85

Debit	Profit și Perderi	Credit
Ct. Interese ridicate și capit.	2·11	Ct. Interese după cambii . . . . .
Ct. Contribuție erarială	178·30	. . . . .
Ct. Chirie	90—	Ct. Scrisuale . . . . .
Ct. Spese de cancelarie	78·80	. . . . .
Ct. Interese de reescompt	71·36	Ct. Taxe de fondare . . . . .
Ct. Amort. din spese de fond.	58—	. . . . .
Ct. 10% amortisări din mobiliar	2·16	Ct. Penale . . . . .
Ct. Profit net	189·63	. . . . .
	Cor. . 670·36	Ct. Provisiuni . . . . .
		. . . . .
		Cor. . 670·36

Raport specificat despre adunarea generală și conclusele aduse cu privire la distribuirea profitului, ne lipsește. În comparație cu bilanțul anului 1898 aflăm la „Escomt“ (Ct. In cambii?) o *creștere* de Cor. 2,770—; tot cu atât a crescut totalul activelor. La Passive prezintă o *creștere* Ct. Capital de C. 3,060—, Depunerile o *reducere* de C. 1,123 (dela C. 1,130— la C. 7·07); iar Fondul de rezervă este dotat cu C. 425·59. S'au reescomptat cambii de C. 638— și s'a realizat un profit curat cu C. 248— *mai mic* decât în jumătatea anului 1898.

Precum am mai amintit în darea de seamă din a. tr., s'au omis și acum „Interesele transitorii“ și s'au folosit expresiuni neusitate în praxa de bancă.

Este semnificativă poziția „Contribuția erarială“ de C. 178·30 la un venit curat de C. 189·63. Dacă în aceea este cuprinsă și contribuția anului I de gestiune, trebuia trecută la încheierea aceluia suma corespunzătoare și nu pusă în sarcina altui an destul de slab pentru asociațiunea aceasta. Cu privire la amortisarea speselor de fondare trebuie să amintim, că în sensul legii com. § 199, p. 3. acelea au să se amortiseze la societățile pe acții în decurs de 5 ani, ceea-ce în praxă s'a adoptat și de asociațiuni, deci după anul II de gestiune C. 120—, pe când în cazul prezent s'au amortisat numai C. 58—. Apoi nu înțelegem pentru ce e trecută la venite poziția „Ct. Taxe de fondare“ cu C. 10—, când mai sunt de amortisat spese de fondare C. 242—.

„Aurora“ societate de împrumut și păstrare în Năsăud.

Active.	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (XXVI an de gestiune).		Passive.
Cassa	2,078·17	Capital social	84,250·—
Capitale elocate	536,500·08	Depuneri spre fructificare	442,058·89
Debitori	29,777·78	Fondul de rezervă	22,995·51
Realități	3,810·95	Interese de depozite	11,540·29
Efecte	2,300·—	„ de capit. social	5,055·—
		Dividende neridicate	132·—
		Interese anticipate	1,487·33
		Dare de rentă	1,160·60
		Profit net	5,787·36
	<u>fl. . 574,466·98</u>		<u>fl. . 574,466·98</u>

Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate	
Interese	37,344·77	Intesese după depozite	22,963·28
„ de întârziere	3,541·34	„ „ capital social	5,055·—
Taxe de înscriere	552·01	Remunerațiuni	2,490·—
		Dare directă	1,682·26
		Dare de rentă	2,196·70
		Chirie	300·—
		Diverse spese	963·52
		Profit net	5,787·36
	<u>fl. . 41,438·12</u>		<u>fl. 41,438·12</u>

La bilanțul acesta trebuie să excepționăm, ca și anul expirat, numirile generale cum sunt „Capitale elocate“, cari întrebuințate la un institut cu un trecut de 26 de ani trebuie să surprindă pe cetitor, cu atât mai virtos, cu cât este dat a vedé, chiar și la institutele cele mai mici și mai tinere, enumerați în bilanț singuraticii rami de operațiune.

Aceasta și în cas când ele se ocupă numai cu un singur ram. Ceea-ce lipsește din bilanț aflăm alt-cum în raportul direcțiunii cătră adunarea generală, că adecă suma de fl. 536,500·— este elocată în „Împrumuturi hipotecare“ în sumă de fl. 510,354·87 și în „Împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți“ în sumă de fl. 26,145·21. Suma acestor împrumuturi s'a sporit față de 1898 cu fl. 28,468·— iar totalul activelor arată o *creștere* de fl. 23,638·—.

Asemenea s'au înmulțit cu aproape fl. 26,000·—. „Depozitele spre fructificare“, iar fondul de rezervă“ cu fl. 2,065·—.

Din bilanț lipsește „Fondul iubilar pentru binefaceri“ creat în anul expirat din incidentul iubileului de 25 ani; probabil va fi cuprins în „Depozitele spre fructificare“ deși ca fond cu mențiune specială ar trebui prezentat în bilanț ca poziție de sine stătătoare.

„Interesele trans. anticipate“ deși se presintă de astădată cu o sumă mai corespunzătoare decât în anul trecut, totuși sunt și acum în mare disproporțiune față de interesele încassate. Profitul curat este aproape neschimbat, căci a crescut numai cu fl. 33·—.

Adunarea generală, la care au participat 89 acționari, reprezentând 1480 acțiuni, cu tot atâtea voturi, s'a ținut la 18 Martie a. c. n. sub președintele d-lui *Teodor Anton*, fiind notari d-nii *Gregoriu Pletos* și *Ignat Seni*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Florian Motioc* și *Liviu Mureșan*.

Profitul net s'a împărțit conform propunerii direcțiunii cum urmează: dividendă fl. 4,212.— = 5% = Cor. 5.— de cupon, plătit cu începere dela 1 Iunie a. c. n., fondului de rezervă fl. 1,000.—, cu care va crește la fl. 23,995.—, iar restul de fl. 574·86 se adaugă la „fondul iubilar pentru binefaceri“, care astfel va atinge suma de fl. 1,558·23.

Director executiv a fost reales d-l Dr. *Paul Tanco*, iar ca membrii în direcțiune d-nii *Gavriil Scridon* și *Iacob Pop*; în comitetul de supraveghiere s'au reales d-nii *Ioan Născuțiu*, Dr. *Ioan Mălăiu* și *Petru Tofan*.

„*Berzovia*“ institut de credit și de economii în *Jidovin*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (I an de gestiune)	Pasive	
Cassa	960·56	Capital social	70,000.—
Escompt de cambii	100,121·90	Deposite spre fructificare	17,415·82
Impr. hipotecare	7,440.—	Reescompt	35,514.—
Cred. camb. cu acop. hipot.	14,128.—	Interese de întârziere	614·58
Capital neversat	3,383·20	Profit curat	5,927·26
Spese de fondare	1.000.—		
Acțiuni	2,000.—		
Mobiliar	438.—		
	Cor. . 129,471·66		Cor. . 129,471·66
Esșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese diverse	4,187·96	Interese dela Escompt	8,672·58
Spese diverse	1,240·14	„ „ Impr. hipot.	450.—
Salare	1,233·12	„ „ Credite camb. cu a-	
Contribuțiuni diverse	1,096·32	cop. hipot.	539·70
Amortisări din mobiliar și spese		Interese dela acțiuni	50.—
de fondare	196·04	„ de escompt anticipate	4,168·56
Profit curat	5,927·26		
	Cor. . 13,880·84		Cor. . 13,880·84

Institutul acesta fondat în 1895 ca însoțire cu capital social de Cor. 50,000.—, s'a transformat în anul expirat în societate pe acțiuni cu capital social de Cor. 70,000.—; aceasta cu scop de a da afacerilor sale o extensiune mai mare. Astfel comparând bilanțul de sus cu cel al anului precedent vedem că „Escomptul“ a *crescut* cu Cor. 13,421.— și s'a introdus totodată ca ramuri uoene de afaceri: „Imprumuturile hipotecare“ și „Creditele cambiale cu acop. hipotecare“. Totalul activelor a *crescut* cu Cor. 21,629.— și din capitalul social de Cor. 70,000.— a încurs până la finea anului Cor. 66,617.—. De remarcat este că „depositele spre fructificare“ arată o *decreștere* de Cor. 3,533.—. Ne surprinde mai departe în „Pasive“ poziția „Interese de întârziere“, al căror loc este între „Venitele“ contului „Profit și Perdere“, precum și lipsa „Intereselor transitoare anticipate“, considerate

la „Venite“. Aceste trădează o superficialitate la compunerea bilanțului, care prea ușor poate periclita creditul institutului.

Interesele din cestiune vin a se considera în „Bilanț“ la „Pasive“, în cazul acesta însă profitul curat nu este cel arătat, ci cu suma intereselor trans. anticipate mai mic, adică numai de Cor. 1,758·70. Credem a lucra numai în interesul bine-priceput al acestui institut, dacă atragem atențiunea conducătorilor asupra impregiurării, că bilanțul de sus în compoziția sa actuală este departe de a corespunde recerințelor unui bilanț real.

Adunarea generală s'a ținut la 4 Martie a. c. în prezența a 58 acționari, reprezentând 969 acțiuni cu 244 voturi. Ca president a funcționat d-l *Alexandru Ogherlaci*, ca notar d-l *Iosif Șest*, iar ca verificători ai procesului verbal d-nii *George Minge* și *Nicolae Șest*.

Profitul curat de Cor. 5,927·— s'a împărțit astfel: dividendă Cor. 5,320·— = 8% sau Cor. 3·80 plătită cu începere din 1 Maiu 1900; restul de Cor. 607·26 s'a dat fondului de rezervă.

În comitetul de supraveghiere s'au ales d-nii *Nicolae Chincea*, *Maxim Clepan*, *George Minge*, *Nicolae Minge* și *Gruia Șest*.

„*Beregsana*“ cassă de păstrare, societate pe acțiuni în *Beregsău*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (V an de gestiune).	Pasive	
Cassa în numărar	1,706·28	Capital social	20,000·—
Imprumut cu cambii	21,775·—	Fondul de rezervă	1,859·95
Mobilier	210·47	Depuneri spre fructificare	2,648·77
Realități	1,495·38	Interese capitalisate	170·16
Diverse conturi debitoare	2,787·64	Reescompt	2,817·—
		Dividende neridicate	44·—
		Profit net	434·88
	fl. . 27,974·76		fl. . 27,974·76

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese pe depozite	170·16	Interese după cambii	1,445·23
Interese la reescompt	312·03	Provisiuni	623·17
Interese ridicate după depuneri	6·76	Realități	68·75
Darea regească	267·36		
Darea de drum	26·87		
Darea comunală	121·17		
Taxa camerală pentru industrie și comereciu	8·75		
Percentualități și timbre	131·53		
Spese de cancelarie și post-port	49·92		
Cult	41·71		
Salare	383·40		
Chirie	23·25		
Regii	135·98		
Amortisare de mobilier	23·38		
Profit net	434·88		
	fl. . 2137·15		fl. . 2137·15

Comparând bilanțul de sus cu cel pe 1898 vedem, că în anul expirat unicul ram de afaceri, „Escomptul“, s'a redus cu fl 4537.—, iar totalul activelor arată o *decescere* de fl 2275.—. „Fondul de rezervă“ s'a sporit cu aproape fl 500.—, „Depozitele spre fructificare“ din contra s'au *împuținat* cu aproape fl 700.— și sunt în mare disproporțiune față de fondurile proprii ale societății. Conducătorii acestui institut ar trebui să erueze și eventual să delătore cauzele, cari țin în rezervă pe deponenți, fără de cari un progres mai însemnat nu se va pute realiza nici când.

Din bilanț lipsese, ca și anul trecut. „Interesele transitoare anticipate“. Diferite dări sunt de astădată mai sistematic grupate; dar în locul cuvântului „Bemessung“, folosit în anul trecut, aflăm iarăși o expresiune neusitată: „Percentualitate“, care ar trebui înlocuită pe viitor cu „Competințe“.

Adunarea generală s'a ținut la 11 Martie a. e. n. sub presidiul d-lui *Dr. Aurel Cosma*, avocat în Timișoara, asistat de d-l *Constantin Clecan*, ca notar. Prezenți au fost 50 acționari, reprezentând 178 acțiuni cu 165 voturi.

Profitul net de fl. 434·88 s'a împărțit astfel: dividendă fl 250.— = $1\frac{1}{4}\%$ sau Cor. 1.— de cupon, plătit imediat după adunarea generală; fondului de rezervă fl 180.—, iar restul de fl 4·88 pentru scopuri filantropice.

În comitetul de supraveghiere au fost aleși dnii *Ioan Baltă*, *Romulus Cărăbaș* și *Dr. Aurel Cosma*.

*
BCU Cluj / Central University Library Cluj

„*Chiseteiana*“ reuniune de păstrare și anticipare în *Chiseteu*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (III an de gestiune).	Pasive	
Cassa în numerar	197·15	In capital social	6,206·40
In cambii	10,626·13	Depuneri	25·89
Spese de fondare	77—	Cambii reescomptate	3,396—
		Fond de rezervă	484·09
		Interese transitorie	147·12
		Profit curat	640·78
	fl. . 10,900·28		fl. . 10,900·28

Eșite	Contul venitelor și perderilor	Intrate	
Interese ridicate și capitalisate	6·70	Venit transpus din 1898	230·37
Interese după plusul capit. social	106·46	Interese de escompt	710·78
Interese de reescompt	267·67	Provisiune	347·39
Contribuție	51·66	Taxe de fondare	23—
Chirie	40—		
Remunerațiuni	80—		
Spese da administrare	99·11		
Amortisare din spesele de fond.	19·16		
Venit curat pro 1899	640·78		
	fl. . 1,311·54		fl. . 1,311·54

Față de bilanțul anului precedent se observă la „Cambii“ o *creștere* de fl. 3,518.— cu care sumă s'a sporit aproximativ și totalul activelor.

Capitalul social încă a *crescut* cu fl. 1,589—, asemenea „Reescomptul“ cu fl. 2,286— „Depozitele spre fructificare“ din contră s'au *reduș* dela fl. 1,092·45 aproape la zero. Ce să fie cauza? In cursul anului 1899 s'a creat cum vedem și un „fond de rezervă“. Profitul net este cu fl. 126·72 *mai mare* decât in 1898.

Adunarea generală s'a ținut la 11 Martie a. c. n. sub presiul d-lui *Romul Secoșan*, fiind notar d-l *Constantin Pava*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Ioan Nicorescu* și *Dimitrie Popovici*.

Prezenți au fost 50 acționari, reprezentând 105 acțiuni, cu tot atâtea voturi. Relativ la împărțirea profitului net ni s'a comunicat numai atât că „fondul de rezervă“ s'a dotat cu fl. 64·08.

In direcțiune au fost aleși d nii: *Lucian Șepețian*, director executiv, *Vasile Damian*, *Constantin Drăghicui*, *Dimitrie Ioanovicui*, *Dimitriu Pistrui*, și *Dionisiu Radulescu*, membrii, iar in comitetul de supraveghiare d-nii: *Ilie Bucovan*, *Ioan Nicorescu*, *Constantin Pava*, *Dimitrie Popovicui* și *Franz Schröder*.

*

„*Chisodana*“ institut de credit și economii in *Chisoda*.

Active	Contul Bilanțului	Passive	
Cassa in numerariu	943·70	Capital social	47,400—
In cambii	73,240—	Depuneri spre fructificare	2,325·68
Mobilier	540—	Cambii reescomptate.	21,340—
Spese de fondare	1,049 78	Fondul de rezervă	2,490 78
Diverse conturi creditoare	1,792—	Interese anticipate pro 1900	426—
Interese transitive de reescompt	464—	Profit curat	4,047·02
Cor.	78,029·48	Cor.	78,029·48

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese ridicate și capitalisate	145·28	Interese după cambii	5,080·68
Interese de reescompt	1,392·26	Provisiuni	2,540·36
Contribuții directe și cam. ind.	395·78	Interese de întârziere	215·04
Remunerațiuni	820—		
Mărci de prezență	232—		
Chirie	120—		
Amortisare din mobiluar 10%	60—		
Spese de cancelarie	623·74		
Profit curat	4,047·02		
Cor.	7,836·08	Cor.	7,836·08

Comparând bilanțul de sus cu cel al anului de gestiune precedent, constatăm că unicul ram de afaceri, „Escomptul“, s'a redus cu Cor. 2756.

Ne surprinde la bilanțul acesta că „spesele de fondare“ ocură la „Active“ cu aceeași sumă ca și in 1897 și 1898. deși legea comercială §. 199, alinea 3, decretează expres că: „Spesele de fondare se pot pune la active numai cu suma ce rămâne după împărțirea lor pe cel mult 5 ani, după anul respectiv de gestiune“; cu alte cuvinte spesele de fondare sunt a se

amortisa conform legii în cel mult 5 ani. În bilanțul publicat aflăm la „Active“ poziția „Diverse conturi creditoare“, ceea-ce credem că va fi numai o eroare de tipar, căci în „Active“ figurează „Debitorii“. Totalul activelor s'a redus față de 1898 cu Cor. 1031.—.

Capitalul social fixat cu Cor. 50,000.—, în loc să se sporească cu vîrsămintele ulterioare ale acționarilor, spre surprinderea noastră s'a redus dela Cor. 49,172.— la Cor. 47,000.—, va să țină cu Cor. 1772.—, un lucru acesta, care la o societate pe acțiuni se poate face conform §. 209 al L. C., numai în urma unui conclud al adunării generale și cu consimțământul tribunalului competent. Întru cât s'au îndeplinit aceste recerînțe ale legii nu scim, constatăm numai faptul, așteptând eventuale lămuriri din partea conducătorilor.

„Depozitele spre fructificare“ încă s'au redus față de 1898 cu Co-roane 4677.—, fiind, ca și în trecut, în mare disproporțiune față de capitalul social, dovadă că în direcțiunea aceasta îi lipsesce institutului de care ne ocupăm sprijinul publicului. Ce să fie cauza? *Crescere* de Cor. 3480.— observăm la „Reescompt“. asemenea s'au sporit cu Cor. 422.— „Fondul de rezervă“, iar venitul curat este *mai mare* decât în 1898 cu Cor. 1100.—.

Adunarea generală s'a ținut la 4 Martie a. c. n. sub presidiul d-lui *Paul Ivi*, fiind notar d-l *Petru Moldovan*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Iosif Elli* și *Ilie Rotariu*. Au participat 43 acționari, reprezentând 144 acțiuni cu 139 voturi. Profitul curat de Cor. 4047.02 s'a împărțit cum urmează: dividendă de Cor. 2844.—, fondului de rezervă Cor. 400.— cu cari crește la Cor. 2890.78, pentru restanță de contribuție Cor. 803.02.

Dividenda s'a fixat cu 6% = Cor. 12.— de cupon. În comitetul de supraveghiere au fost aleși d-nii *Stefan Cincu*, *Petru Negri*, *Petru Moldovan* și *Iosif Voina*.

*

„*Economia*“ asociațiune de păstrare și anticipațiune în *Lugoș*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (III an de gestiune).	Passive	
Cassa	3,459 60	Depuneri fundaționale	62,928.49
Imprumuturi cambiale	113,693.—	Depuneri	79,492.26
Cambii cu acop. hipot.	57,006.—	Fondul de rezervă	3,680.25
Imprumuturi hipot.	30,526.—	Fondul special de rezervă	1,074.88
Inventar	781.89	Fondul de binefaceri	807.05
Interese restante	158.13	Fondul de pensiune	479.80
Int. de reescompt anticip.	502.99	Interese anticipate	2,421.26
Debitori	1,114.60	Cambii reescomptate	55,044.—
Bani elocați	10.92	Contrib. pentru depun.	213.51
Acții de bancă	660.—	Dividende neridicate	637.14
Casa institutului	3,400.—	Deposite.	229.98
		Profit curat	4,304.51
	Cor. . 211,313.13		Cor. . 211,313.13

Eșite	Contul Profit și Perdere.	Intrate	
Interese după dep. fund.	45·80	Diverse venite	217·64
Interese după depuneri	3,783·42	Spese de fondare	214—
Interese după reescompt	3,795·89	$\frac{1}{3}\%$ taxe cambiale	41·30
Inventar 10%	86·87	Pentru libele	43—
Contribuțiune	1,263·07	Interese	15,291·52
Salare	2,192·58	Interese după banii eloc.	1·14
Chiria	500—	Censul după casa instit.	163·51
Profit curat	4,304·51		
	<u>Cor. . 15,972·14</u>		<u>Cor. . 15,972·14</u>

Dela ultima încheiere încoace institutul acesta a luat un avânt însemnat în toții ramii de operațiune, cu excepțiunea unuia, a „Imprumuturilor hipotecare“, cari s’au redus cu Cor. 4,912—, ceilalți rami s’au sporit și anume: „Imprumuturile cambiale“ cu Cor. 25,853—, „Cambiile cu acoperire hipotecară“ cu Cor. 29,342— iar totalul activelor cu însemnata sumă de Cor. 77,339—. Capitalul social a crescut în anul 1899 cu Cor. 16,912—, „Depozitele spre fructificare“ cu Cor. 30,926—, „Fondul de rezervă“ inclusive „fondul de binefaceri“ și „fondul de pensiuni“ cu Cor. 2,161—, și fac la olaltă Cor. 5,042— ceea-ce după 3 ani de existență este fără îndoială un rezultat frumos. În proporțiune cu creșterea „Escomptului“ a crescut „Reescomptul“ și anume cu Cor. 13,792— iar profitul curat este mai mare decât la finea anului 1898 cu Cor. 969—.

Adunarea generală s’a ținut la 18 Martie a. e. n. sub presiul d-lui Vasile Petroviciu, president și director al Asociațiunii, fiind notar d-l Ioan Dragoescu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Jacob Dezső (!), Francisc Kállay (!) și George Izsdik (!). Au participat 37 acționari, reprezentând 132 acțiuni cu 90 voturi. Profitul net de Cor. 4,304·51 s’a împărțit în modul următor: dividendă Cor. 2,505·42, fondului de rezervă Cor. 515—, cu care va crește la Cor. 5,557—, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 166·09, remunerațiuni și tantieme: direcțiunii și comitetului de supraveghiere Cor. 1,118—. Suma de Cor. 166·09, destinată spre scopuri filantropice culturale, s’a distribuit astfel: societății academice „Petru Maior“, „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, fondului de ajutoare „Ioan Popasu“, Mesei studenților din Brașov, gimnasiului din Lugoj și pentru îmbrăcăminte orfanilor din Lugoj câte Cor. 10—, Școalelor române din Lugoj Cor. 20—. fondului pentru ajutorarea săracilor și orfanilor Cor. 86·09.

Dividenda fixată cu 5% se plătesce cu începere din 18 Martie a. e. n.

În direcțiune s’au ales în locul d-lor Vasile Caba și Lazar Petroviciu, d-nii Isidor Chirița și Dumitru Roșu și s’a reales d-l Damaschin Alexandru; iar în comitetul de supraveghiere au fost aleși în locul d-lor Ioan Boroj și Isidor Chirița, d-nii Vasile Jurca și Daniil Nicolics.

„Făgețana“ institut de credit și economii în Făget.

Active.	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (VIII an de gestiune).	Pasive.	
Cassa în număr	22,704-08	Fonduri sociale	
Realitățile institutului	39,342-70	Capital de acțiuni	
Împr. pe cambii cu giranți	588,937-86	1000 acții à 200 cor.	200,000—
„ „ „ „ acop. hipot.	135,015-48	Fondul de rezervă	100,000—
„ „ hipotece	164,496-80	„ special de rezervă	6,804-24
„ „ obligațiuni cu caventați	124,824-20	„ de garanță	6,000—
Credite de cont-curent	64,103-84	„ realităților	1,262-90
Mobilier după amort. de 10%	1,791-45	„ de pensiuine al funcțion.	33,482-44
Acțiuni străine.	20,420—	Depunere spre fructificare	587,849-10
Diverse conturi debit. și inter. rest.	26,412 60	Cambii reescomptate	205,620-98
		Inter. anticipate pe 1900	7,355-28
		Dividende neridicate	140—
		Diverse conturi creditoare	2,475-74
		Profit curat	37,058 33
	Cor. . 1.188,049-01		Cor. . 1.188,049-01

Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate	
Interese:		Profit transpus din 1898	1,200—
pentru fondul de rezervă	4,104-08	Interese:	
„ depuneri spre fructificare	33,889-08	dela împr. pe cambii cu giranți	72,479-98
„ cambii reescomptate	19,698-68	„ „ „ „ „ acoper.	
Spese:		hipotecară	13,745-14
a) salare și marce de prezență	11,733-98	dela împr. pe cambii cu ipotece	15,916-50
b) chirie, porto, tipărituri și alte	4,697-12	dela împr. pe cambii cu obl. cu cav.	14,966-52
Contribuțiune:		dela credite de cont-curent	6,219-50
directă	7,364-34	Profit dela realități	1,166-64
10% după înt. dep. spre fruct., dare de drum, dare comunală camera comercială și competență de timbru	7,565-28	„ „ acțiuni străine	615-66
Amortisare:			
din mobilier	199-05		
Profit curat	37,058-33		
	Cor. . 126,309-94		Cor. . 126,309-94

Institutul acesta și-a restrins în anul expirat în măsură însemnată afacerile în toți ramii de operațiune, arătându-se față de 1898 la fiecare o *decreștere* mai mare sau mică. Astfel s'au redus: „Escomptul“, principalul ram de afacere, cu Cor. 47.725—, „Impr. camb. cu acop. hipot.“ cu neînsemnata sumă de Cor. 151—, „Imprumuturile ipotecare“ cu Cor. 4008—, „Imprumuturile pe oblig. cu caventați“ cu Cor. 7474—, Creditele de cont-curent“ cu Cor. 26.033—. Asemenea s'a redus cu preste Cor. 9000—, poziția „Diverse conturi debitoare și interese restante“. Ca poziție nouă figurează „Realitățile“ acuirate în cursul anului expirat. Totalul activelor

s'a *reduc* cu considerabila sumă de aproape Cor. 47,000.— O *creștere* de Cor. 3600.— se arată numai la „Acțiuni străine“ în locul cărora, precum am șis și anul trecut, ar fi mai consult să se procure „Efecte publice“, mai ușor realizabile și mai sigure decât acțiunile. Un institut care administrează capitale străine atât de considerabile, ca și banca aceasta, trebuie înomnis să se aprovizioneze și cu valori mai mobile; aceasta atât în interesul său propriu, cât și al clienților săi.

La singuraticele poziții din „Pasive“ observăm următoarele schimbări : „Fondurile de rezervă“ inclusive „fondul de garanție“ și „fondul realităților“ dotate din venitul anului 1898 cu Cor. 17,294.—, s'a *sporit* cu Cor. 22,761.— și întrec jumătatea capitalului social tocmai cu suma aceasta.

La rezultatul acesta frumos s'a ajuns după 8 ani de existență. O *creștere* pentru noi cu totul enigmatică se arată la „fondul de pensiuine“, care deși n'a fost dotat cu nimic din profitul anului 1898, totuși s'a *sporit* cu aproape Cor. 7000.—

Am indicat și anul trecut creșterea extraordinară a acestui fond și insistăm asupra ei și de astădată, fiind-că ne este inexplicabilă. Pentru-ca „fondul de pensiuine“ de Cor. 26,484.— să poată crește în cursul *unui an* cu interesele proprii la Cor. 33,482.— va să șică cu Cor. 7000.— ar trebui să se fructifice cel puțin cu 25% și să se capitalizeze semestral! iar atât de munificenți nu credem să se fi arătat conducătorii acestui institut față de fondul respectiv.

O clarificare în privința aceasta credem că ar fi binevenită publicului nostru cetitor.

„Depozitele spre fructificare“ s'au *reduc* față de anul precedent cu Coroane 36,773.—, asemenea „Reescomptul“ cu Coroane 31,740.—. „Interesele transitoare anticipate“ nici acum nu sunt în mai bună proporțiune față cu interesele încasate, decât în trecut. Profitul net s'a *reduc* cu Coroane 4302.—.

Adunarea generală s'a ținut la 15 Martie a. e. n. sub presidiul d-lui *Sebastian Olariu*, notar fiind d-l *Toma F. Haneș*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Dionisiu Feneș* și *Vasile Nicorescu*. Au participat numai 14 acționari, reprezentând 251 acțiuni cu 92 voturi.

Profitul net de Cor. 37,058 33 s'a decis a se distribui astfel: dividendă și supradividendă Cor. 20,000 = 10% sau Cor. 20.— de cupon, plătit imediat după adunarea generală; fondului de rezervă Cor. 10,129 70, pentru scopuri culturale-filantropice Cor. 1000.— și anume: „Casa națională“ în Sibiiu (II cuotă) Cor. 500.—, Școala de fete în Lugoș (III cuotă) Cor. 200.—, pentru fondul protopopesc gr. or. rom. în Făget Cor. 200.—, la dispozițiunea direcțiunii Cor. 100.—; tantieme: direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor Cor. 5,132 90, de repurtat în contul anului 1900 Cor. 795 73

„Hațegana“ asociațiune de anticipațiune și credit în *Hațeg.*

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (XII an de gestiune).	Pasive	
Casa în numerar	6,987 66	Părți fundamentale	46,300—
Credite cambiale	204,718—	Depuneri și interese capitalizate .	266,393·83
Credit camb. cu acoper. hip. . .	242,489—	Fondul de rezervă	46,300—
Mobiliar după amortisare de 10% _o	279—	Fondul special de rezervă	1,974·21
Spese procesuale restante . . .	1,405·44	Fondul de pensiune	1,659·77
Proteste	138·82	Reescompt	15,838—
Bon Giro-conto	2,215·38	Interese de acțiuni neridicate . .	309·62
Anticipație de salar contabilului	133·02	Dividende neridicate	108—
Realități	1,031·12	Contr. după int. capit. II sem. 1899	1,032·75
Efecte	585—	Interese transitoare anticipate .	4,928·44
Chiria casei anticipată	240—	Marce de prezență	1,086—
		Binefaceri neridicate	1,000—
		Depozitul „Hațegana“ societate	
		pe acții	56,041·20
		Profit curat	17,250·62
	Cor. . 460,222·44		Cor. . 460,222·44

Eșite	Contul Profit și Perdere	Intrate	
Contrib. de stat, comitat și comunală	3,177·32	Interese de escompt	41,965·71
Contribuție 10% _o după int., capit.		Competință de scris	7,536·92
pe II. sem. 1899	1,032·75	Accesorii	658·90
Timbre	145·54	Profit de curs	71·04
Porto	52·27		
Marce de prezență	1,086—		
Interese de reescompt	2,397·90		
Interese la depuneri	16,385·37		
Spese administrative	1,033·80		
Amortisare din mobilier	31—		
Chiria de casă	640—		
Salare	7,000—		
Profit curat	17,250·62		
	Cor. . 50,232·57		Cor. . 50,232·57

Comparând bilanțul acesta cu cel al anului precedent, vedem că „Escomptul“ s'a redus față de 1898 cu considerabila sumă de Cor. 57,512—, în schimb însă s'au *urcat* „Creditele camb. cu acop. hipotecară“ cu însemnata sumă de Cor. 81,493—; asemenea s'a *sporit* poziția „Realități“ cu Cor. 880—, „Efecte“ încă s'au procurat în anul expirat în sumă de Cor. 585—, ceea-ce constatăm cu plăcere. Totalul activelor a *crescut* față de 1898 cu Cor. 24,842—. O *creștere* de aproape Cor. 76,000— se arată și la „Depozite spre fructificare“, cuprins fiind aci și „Depozitul“ de Cor. 56,041— al societății pe acțiuni în înființare „Hațegana“; „Reservele“, inclusive „fondul de pensiune“, s'au *sporit* cu aproape Cor. 9500—, atingând „fondul general de rezervă“ tocmai mărimea capitalului social. O *decreștere* considerabilă de Cor. 62,480— constatăm la „Reescompt“, dovadă, că cu toată lipsa de bani, ce a dominat în anul expirat, institutul acesta a avut mijloace disponibile în abundență. „Interesele transitoare anticipate“ se presintă mai favorabil decât în trecut. Profitul curat arată o *creștere* de Cor. 808—.

Adunarea generală s'a ținut la 31 Martie a. c. n. sub presidiul dlui *Dr. Gavriil Suciu*, fiind notar dl *Aurel Elliu*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Ioan Muntean* și *Ioan Baciu*. Prezenți au fost 54 acționari reprezentând 393 acțiuni cu tot atâtea voturi. Profitul net de Cor. 17.250·62 s'a distribuit astfel: dividendă Cor. 6.945·—=15%, sau Cor. 15 de cupon, plătit din 1 Maiu a. c.; fondului de rezervă Cor. 1.725 —, fondului de pensiuine Cor. 1.859·58, pentru scopuri culturale-filantropice Cor. 1.239·60, tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiare și funcționarilor Cor. 2.800·—, amortisări Cor. 1.681·44 și pentru crearea unui fond pentru acuirea unei case Cor. 1.000·—.

Suma de Cor. 1.239·60 destinată pentru scopuri culturale-filantropice s'a împărțit astfel. Casei naționale (a III-a rată) Cor. 300·—, convicțului gr. cat in Lugos și școalei comerciale sup. in Brașov câte Cor. 50·—, fondului studenților săraci din Blașiu, Brad și Brașov câte Cor. 30·—, la 3 biserici române Cor. 105·—, Școalei gr.-cat. din Farcadin Cor. 34·60, Ajuatoare diverse la studenți Cor. 250·—, fondului promenadei din Hațeg Cor. 30·—, „Reuniunii române de cântări in Hațeg“ Cor. 80·—, Pompierilor din Hațeg Cor. 20·— și fondului de pensiuine al ampoliaților magistratuali din Hațeg Cor. 30·—.

In direcțiune au fost aleși d-nii: *Mihail Bontescu*, *Bucur Popoviciu*, *Iuliu Popoviciu*, *Stefan Șelariu*, *Teodor Făgărașiu*, *Teodor Doboii*, *George Costa*, *Nicolau Serafin*, *Avram Celegrădean*, iar in comitetul de supraveghiare d-nii: *George Bălaș*, *Ioan Cornea* și *Paul Oltean*.

Totodată s'a luat hotărîrea ca asociațiunea să fusioneze cu nou înființata societate pe acțiuni „Hațegana“, întemeiată cu un capital social de Cor. 200,000·— și care și-a început activitatea la 1 Iunie a. c.

*

„*Hondoleana*“ însoțire de anticipație și credit in *Hondol* (cottul Hunedoara).

Active.	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (IV an de gestiune.)		Pasive.
Cassa în numărar	1035·13	Părți fundamentale	20631·—
Cambii escomptate	50281·—	Depuneri și interese capitalisate	19086·73
Mobilier	347·59	Fondul de rezervă	679·25
după deteriorare de 5%	17·38	Reescompt	9003·—
Anticipațiuni	225·32	Dividendă neridicată	363·06
Interese restante	1223·14	Interese transitoare	381·36
Spese restituibile	40·84	Profit curat	2991·24
	Cor. . 53135·64		Cor. . 53135·64
Debit	Contul Profit și Perdere.		Credit
Interese la depuneri	1005·36	Interese	4828·53
Interese de reescompt	454·68	Provisiuni	978·53
Salarii	1600·—	Taxe de transcriere	2·—
Marce de prezență	306·—	Diverse	1364·54
Contribuție și timbru	659·64	Intrate din a. 1898	358·65
Deteriorare la mobilier	17·38		
Diverse spese	497·95		
Profit curat	2991·24		
	Cor. . 7532·25		Cor. . 7532·25

În lipsa informațiilor despre decursul și conclusele adunării generale, suntem siliți a ne mărgini la examinarea acestor 2 conturi. Dacă comparăm acest bilanț cu cel de pe anul 1898, aflăm următoarele deosebiri mai importante. Escomptul a crescut în a. 1899 cu Cor. 4249.—, Interesele restante cu Cor. 150.—. Activa preste tot cu Cor. 3204.—. În Pasiva au scăzut părțile fundamentale cu Cor. 328.—, și Reescomptul cu Cor. 997.—, dar s'au înmulțit depunerile cu Cor. 4107.—, Fondul de rezervă cu Cor. 288.— și Profitul curat cu Cor. 111.—.

În contul Profit și Pierdere a crescut Venitul la Interese cu Cor. 994.—, la Provisiuni și Întrate din 1898 cu Cor. 408.—, iar la Diverse a scăzut cu Cor. 497.—. În total se arată o sporire a venitului cu Cor. 900.—.

Cheltuelile au crescut la toate conturile: Interesele de depuneri cu Cor. 222.—, Salarii, marce de prezență și diverse spese cu Cor. 530.—, Contribuție și timbru cu Cor. 105.

*

„*Hunedoara*“ însoțire de anticipațiune și credit în *Deva*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (XV an de gestiune)	Pasive	
Casa în numărar	1,425.94	Părți fundamentale	15,950.—
În cambii	126,173.90	Dep. spre fruct. și int. Cap.	113,344.78
În obligațiuni	25,239.—	Fondul de rezervă	6,600.—
În mobiliar; de 10%	274.11	Fondul de res. special	1,025.—
În conturi debitoare	1,259.76	Reescompt	12,500.—
Taxe de protest	8.58	Conturi creditoare	996.40
		Profit curat	3,965.11
	Cor. . 154,381.29		Cor. . 154,381.29

Eșite	Contul Profit și Pierdere.	Intrate	
Interese la depuneri	6,881.74	Interese de escomp.	11,161.62
Interese de reescompt	771.76	Provisiuni	2,822.84
Salare	2,160.—	Accidențe diverse și interese de	
Spese diverse (recuizite de can-		intârziere	2,401.64
celarie, încălzit, luminat, serviciu			
etc.)	622.98		
Contribuțiune	1,298.77		
Timbru	12.28		
Taxe de prezență	443.—		
Chirie	200.—		
Deteriorarea mob. cu 10%	30.46		
Profit curat	3,965.11		
	Cor. . 16,386.10		Cor. . 16,386.10

Comparat cu bilanțul anului premergător aflăm următoarele deosebiri: În Activa s'au sporit împrumuturile pe obligațiuni cu fl. 9558.—, conturi debitoare — în care vor fi cuprinse interesele restante — cu fl. 1259.— și au scăzut cambiile cu fl. 8382.—. În total activa prezintă un plus de fl. 4.—. Depunerile au crescut cu fl. 750.—. Fondul de rezervă special și general cu fl. 1200.—. Conturi creditoare cu fl. 195.— și s'a redus reescomptul cu fl. 2500.—. Profitul net a crescut cu fl. 359.—. Interesele an-

ticipate pare a fi fost cu totul omise și în anul acesta, deși ar reprezenta o sumă destul de respectabilă în defavorul rezultatului.

Din contul Profit și Pierdere remarcăm o *creștere* a venitului la Interese de escompt de fl. 559.—, la Provisiuni de fl. 186.— și la „Diverse“ de fl. 230.—, iar la cheltueli s'au *mărit* Interesele după depuneri și reescompt cu fl. 337.—, diversele spese cu fl. 248.— și Contribuțiunea cu fl. 142.—.

Adunarea generală — din lipsa numărului prescris de membrii pentru cea conchemată pe 11 Martie c. —, s'a ținut în 18 Martie c. n. sub președintele d-lui *Ioan Moșiu*, asistat de d-nii *Alesandru Moldovan jun.* și *Dionisie Ardelean* ca notari, și de d-nii *Dr. Alesandru Hossu* și *George Gila* ca verificători ai procesului verbal. Au participat 21 acționari reprezentând 91 părți fundamentale cu 91 voturi.

Profitul net de fl. 3965 11 s'a împărțit cum urmează: Dividendă și supradividendă membrilor fl. 1595.— = 10% sau fl. 5.— de o parte fundamentală, plătilă îndată după adunarea generală. S'a dotat fondul general și special de rezervă cu fl. 1500.—, pentru scopuri filantropice culturale s'a votat suma de 197.— și s'au dat tantieme la funcționari fl. 673·11.

Suma de fl. 197.— s'a împărțit astfel: Bisericii gr.-or. din Deva fl. 140.—. Alumneului scoalei reale din Deva fl. 10.—. Mesei studenților din Brașov fl. 10.—. Bisericii gr.-or. din Batiz fl. 10.—, pentru Grădina publică din Deva fl. 7.— și pentru săracii din Deva fl. 10.

În comitetul de supraveghiere au fost aleși d-nii: *George Romanul*, *George Gila* și *Dionisie Ardelean*.

*

„*Ligediana*“ reuniune de păstrare și anticipare, în *Liget*.

Active.	Bilanțul cu 31 Decembre 1899 (IV an de gestiune.)	Pasive.	
Cassa în numerar	333·16	Capital de cote	13,455·40
Cambii escomptate	22,484.—	Fond de rezervă	1,447·51
Cambii cu asigurare hipotecară	632.—	Depuneri	4,568·50
Mobiliar 10% amortisare	115·42	Cambii reescomptate	2,323.—
		Interese transitorie	254·63
		Profit din 1899	1,515·54
	fl. . 23,564·58		fl. . 23,564·58

Sarcini.	Contul venitelor și al sarcinilor.	Venite.	
Interese la depuneri ridicate și capitalizate	318·48	Interese de escompt și hipotecare	1,741·18
Contribuție erarială și comunală	129·10	Spese de fondare	7·50
Contribuție după interese la depuneri	31·87	Interese de întârziere la Capitalul de cote	72·25
Interese de reescompt	228·96	Competința de timbre	2·28
Chirie	40.—	Provisiune	833·63
Salarii	24.—		
Diverse provisiuni și honorarii	257.—		
Tipărituri	17·35		
Regii	79·43		
Competința de timbru	2·28		
10% amortisare din mobiliar	12·83		
Profit curat	1,515·54		
	fl. . 2,656·84		fl. . 2,656·84

Ramul principal de operațiune al acestui institut, „*Escomptul*“, a *creșcut* față de 1898 cu fl. 3,227.—, și ca poziție nouă vedem „*Cambiile* cu asigurare ipototecară“. Totalul activelor a *creșcut* cu fl. 3,887.—. Capitalul social încă s'a *sporit* cu fl. 3,272.—, asemenea „*Fondul de rezervă*“ cu fl. 1,071.—; acesta din urmă nu scim din ce resurse a putut crește dela fl. 376.— la fl. 1,447.—, dacă nu cumva s'a adaus la el întreg profitul curat al anului 1898 în sumă de fl. 1,001.85. „*Depozitele spre fructificare*“ s'au *reduș* cu fl. 641.—. Profitul curat s'a *sporit* cu fl. 514.— De observat avem că „*Contul venitelor și sarcinilor*“ nu este corect. Sarcini sunt „*Pasivele*“ din bilanț, pe când contul acesta se numește: „*Contul Profit și Pierdere*“ sau „*Contul venitelor și cheltuielilor*“ ori „*Contul venitelor și speșelor*“.

Adunarea generală s'a ținut la 4 Martie a. e. n. sub presiul d-lui *Ioan Maier*, fiind notar d-l *Corneliu Teaha*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Toma Bordoș*, *Teodor Nedelcu* și *Grigoriu Nicolaeviciu*.

Prezenți au fost 81 acționari, reprezentând 221 părți fundamentale, cu tot atâtea voturi. Profitul net de fl. 1,515.54 s'a hotărît a se adăuga întreg la „*Fondul de rezervă*“, care astfel va crește la fl. 2,962.—.

Director a fost ales d-l *Grigorie Nicolaeviciu*, iar membru în direcțiune d-l *Daniilă Ceregușiu*. În comitetul de supraveghiere s'au ales: d-nii *Giga Covaciu*, *Vichente Nedelcu*, *Ioan Maier*, *Nicolae Secoșan*, și *George Seiman*. Cu ocașiunea aceasta s'a decis reducerea valorii unei cuote dela fl. 50.— la fl. 40.—.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„*Parsimonia*“ institut de credit și economii, societ. pe acțiuni, în *Bran*.

Active	Bilanț cu 31 Decembrie 1899 (V an de gestiune)	Pasive	
Cassa în numărar	3,287.72	Capital social, 600 acții a fl. 50	30,000.—
Cambii escomptate	9,155.50	Depuneri spre fructificare	93,336.14
Credite personale	28,609.60	Interese transitoare pro 1900	2,322.77
Spese de fondare	187.38	Fondul de rezervă	1,796.04
20% amortisare	91.49	Profit curat	4,146.21
Mobiliar	452.44		
	fl. . 131,601.16		fl. . 131,601.16
Debit (Eșite)	Contul Profit și Pierdere.	(Venite) Credit	
Interese la dep. spre fructificare	4,612.94	Interese dela cambii escomptate și	
Spese diferite	391.07	împrumuturi cu obligațiuni	10,080.52
Salarii	710.—	Provisiuni de administrare	986.22
Contribuțiune:			
a) după depuneri	386.63		
b) erarială	401.71		
c) comunală	289.37		
d) camerală	7.52		
e) de drum	28.40		
f) ecuivalent	1.40		
20% Amort. speșelor de fondare	91.49		
Profit curat	4,146.21		
	fl. . 11,066.74		fl. . 11,066.74

Comparat cu bilanțul a. tr. observăm un progres frumos, și anume în active o *creștere* de fl 966— la Escompt, și de fl 11,823— la Credite personale. Totalul activelor s'a sporit cu fl 11,588— La pasive aflăm o *creștere* însemnată la Depuneri spre fructificare, de fl 17,260—; iar fondul de rezervă s'a sporit cu fl 945—, în fine profitul curat este mai mare cu fl 192—. În anul acesta Reescomptul, care 1898 se cifra cu fl 6,858—, lipsește de tot.

Din contul Profit și Pierdere se vede o încasare mai mare cu fl. 2403— la Interese de escompt și credite personale, și o reducere de fl. 424— la Provisiuni.

Rămânând fără succes repețițele noastre rugări de a ne comunica conclusele adunării generale, nu cunoaștem distribuția profitului realizat.

*

„*Silvania*“ institut de credit și economii, în *Șimleul-Silvaniei*.

Active.	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (XII an de gestiune.)	Pasive.	
Casa în număr	3,343.51	Capital social	150,000 —
Cambii de bancă escomptate	655,314.07	Fondul de rezervă	80,182.06
Cont-curent	162,736.77	„ de pensiuine	6,175.85
Imprumuturi pe ipotecă	174,344.54	„ special de rezervă	2,162.51
„ „ obligațiuni	13,451.84	„ cultural	405.54
„ „ amanete	1,573.—	Depuneri pentru fructificare	444,292.88
Efecte	12,561.—	Cambii de bancă reescomptate	357,529.08
Realități	38,266.44	Interese transitoare anticipate	10,666.02
Bon în Giro-cont și la alte bănci	5,401.77	Dividende neridicate	667.50
Mobilier după amortisare de 10%	1,150.—	Diverse conturi creditoare	10,538.58
Efectele fondului de pensiuine	2,550.—	Profit curat	27,083.31
Interese de reescompt anticipate	3,805.30		
Diverse conturi debitoare	15,250.09		
	fl. 1.089,703.33		fl. 1.089,703.33

Eșite.	Contul profit și Pierdere.	Întrate.	
Interese pentru depuneri spre fruct.	24,253.91	Interese dela cambii de bancă reescomptate	60,167.64
Interese pentru reescompt	31,107.04	Interese dela credite de cont-curent	14,586.57
Spese, salare și marce de prezență	9,707.95	„ dela credite pe ipotecă	13,329.60
„ tipărituri, porto, luminat și alte spese	3,632.42	„ dela credite pe obligațiuni	968.26
Dare directă	5,157.53	„ dela credite pe amanete	129.77
„ după interesele de depuneri	2,446.72	„ dela credite pe efecte	1,404.07
Percentuațiune și timbre	68.88	Provisiuni și diverse	12,165.19
Amortisare din mobilier	125.41	Chirie și arânți	832.07
Profit curat	27,083.31		
	fl. 103,583.17		fl. 103,583.17

Comparând bilanțul acesta cu cel al anului 1898 constatăm, că probabil în urma situațiunei financiare puțin favorabile ce a dominat în anul expirat, institutul acesta și-a restrins unii rami de operațiune, astfel s'a redus „Escomptul“ cu fl. 18,229—, „Creditele de Cont-curent“ cu fl. 3,573— și „Creditele Personale“ cu fl. 3,729.35. „Imprumuturile ipotecare“ din contră s'au sporit cu fl. 5,451—, asemenea vedem că poziția „Diverse conturi debitoare“ ocură cu o sumă incincit *mai mare* decât în bilanțul pe 1898. Totalul activelor arată o mică *decreștere* de fl. 1,590—. „Fondurile de rezervă“, inclusive „Fondul de pensiuine“ și „Fondul cultural“, s'au spo-

rit față de 1898 cu aproape fl. 12,000.— și întrec jumătatea capitalului social cu fl. 13,925.—, un rezultat acesta, la care s'a ajuns după 12 ani de existență. „Depozitele spre fructificare“ arată o neînsemnată *crescere* de peste fl. 1,500.—, iar „Reescomptul“ o *decreștere* destul de însemnată de fl. 23,265.—. Poziția „Interese transitoare anticipate“ este cu fl. 4,283.— *mai mare* decât în bilanțul pe 1898, prin ce bonitatea bilanțului present crește. Profitul net arată o *decreștere* de fl. 3,095.—, ceea-ce provine, precum se spune în raport, în parte de acolo, că realitățile cumpărate de institut la diverse licitațiuni publice, n'au produs venit corespunzător. În „Eșitele“ contului „Profit și Pierdere“ aflăm ca și în anul trecut expresiunea „*Percentuațiune*“, sub care nu știm ce este a se înțelege, căci în limbajul afacerilor de bancă nu se folosește cuvântul acesta și până acum în nici un alt bilanț nu l-am observat.

Adunarea generală s'a ținut la 29 Martie a. c. n. sub presidiul d-lui *G. Pop de Basesci*, asistat de d-nii *Andrei Cosma* și *Augustin Vicașiu* ca notari și de d-nii *Ioan Anygal*, *Alimpiu Barboloviciu* și *Vasile Pop*, ca verificători ai procesului verbal. Prezenți au fost 30 acționari, reprezentând 490 acțiuni cu 241 voturi. Profitul net de fl. 27,083·31 s'a hotărât a se distribui astfel: dividendă și supradividendă fl. 13,500.—, fondului de rezervă fl. 7,817·94, cu care va atinge suma de fl. 90,566.—, fondului de pensuni fl. 824·15, cu care se va urca la fl. 8,000.—, pentru scopuri culturale-filantropice fl. 694·60 și anume: Școlii de fete a „Reuniunii femeilor române Sălăgiene“ fl. 300.—, Școlii gr. cat de băeți din Șimlău fl. 100.—, stipendiu pentru un tinăr la școala comercială fl. 200.—, pentru fondul cultural fl. 94·46; tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor fl. 3,916·60, remunerațiune și diverse fl. 330·16. Dividenda fixată cu 9% = Cor. 9.— de cupon se plătește cu începere dela 1 Aprilie 1900. În direcțiune s'au ales d-nii *Andrei Cosma*, *George Pop de Basesci*, *Dr. George Pop*, *Dr. Mihail Pop*, *Artemiu Șarcudă* și *Augustin Vicașiu*, iar în comitetul de supraveghiere d-nii *Florin Cocian*, *Teodor Kővári*, *Aurel Osian*, *Vasile Pop*, *Alexandru Sima* și *Demetriu Suciu*.

*

„*Someșana*“ institut de credit și de economii, în *Dej*.

Active	Bilanțul cu 31 Decembrie 1899 (X an de gestiune).	Pasive	
Cassa în numărar	38,088·76	Capital	20,000.—
Escompt	1,022,448.—	Fond de rezervă	66,000.—
Imprumut ipotecar	149,723.—	„ special de rezervă	1,520.—
Imprumut pe obligații	18,796.—	„ de pensiuine	26,009·76
Realități	7,519·92	„ cultural	3,605·78
Efecte	14,298.—	Depuneri	556,401·30
Spese restituite	4,927·84	Reescompt	387,379·06
Debitorii	25,890·26	Cont-curent	11,636.—
Cont-curent	23,526·24	Creditorii	4,504·86
		Interese anticipate	17,659·96
		Profit curat	30,501·30
	Cor. . 1,305,218·02		Cor. . 1,305,218·02

Debit	Contul Profit și Perdere	Credit	
Interese:		Interese:	
după depuneri	30,546.58	de escompt și întârziere	80,802.32
„ reescompt	29,727.54	hipotecari	10,977.58
„ fond. de pens.	1,472.16	dela obligați	1,614.44
Spese:		„ efecte, provisiuni, etc.	27,265.44
„ Spese, rel. de cuartir și marce	12,204.34	Profit transpus	615.84
„ de birou, porto și chirie	4,569.82		
Dări:			
erariale, com. și comp. de timbre	8,279.08		
după depuneri	3,054.80		
Abscrieri	920.—		
Profit curat	30,501.30		
	Cor. . 121,275.62		Cor. . 121,275.62

În comparațiune cu bilanțul anului 1898 constatăm *decreștere* la „Escompt“ de Cor. 3110.10 și la „Împrumuturi pe obligațiuni“ de Cor. 908.—. *Crescere* se arată la „Împrumuturi hipotecare“ de Cor. 6302.— și la „Efecte“ de Cor. 700.—. În privința acestora din urmă trebuie să observăm, că conform raportului direcțiunii către adunarea generală, aceste sunt „Împrumuturi pe efecte“ și nu „Efecte proprii“ cum s'ar crede, căci la pag. 2. se țice: „Efecte“: în 1 Ianuarie 1899 au fost Cor. 13,598.—, în decursul anului s'au mai acordat Cor. 700.—. *Crescere* Cor. 700.—. *Starea* 14,298.—.

Ca poziții nouă figurează în bilanțul present „Realitățile“ și „Conturile-curente“. Totalul activelor arată o *crescere* de Cor. 28,802.—. La singuraticile poziții ale „Pasivelor“ se arată următoarele schimbări:

Capitalul social s'a plătit până la finea anului întreg, va să țică a *crescut* cu Cor. 8,821.50, „Fondurile de rezervă“ inclusive „fondul de pensiune și cel cultural“ s'au *sporit* cu Cor. 12,747.— și vor ajunge cu dotațiunea anului curent la considerabila sumă de Cor. 106,536.—. Resultatul acesta frumos s'a realizat după 10 ani de existență; de dorit ar fi numai ca pentru mai bună consolidare, institutul de care ne ocupăm, să caute a-și plasa o parte a însemnatelor sale fonduri în „Efecte publice“; aceasta credem că ar potența și mai mult încrederea publicului, manifestată în însemnata sumă a „Depositelor spre fructificare“, cari s'au *îmulțit* față de anul trecut cu considerabila sumă de Cor. 78,104.—. În vederea scumpetei numărării din anul 1899 „Reescomptul“ s'a *reduc* cu Cor. 55,700.—. „Interesele transitoare anticipate“ se presintă de astădată mai puțin favorabil în proporțiune cu interesele încassate, căci arată o *decreștere* de Cor. 726.— deși totalul intereselor intrate a *crescut* cu Cor. 7,581.—. Venitul curat al anului 1899 diferă de cel pro 1898 numai cu Cor. 11.— în minus.

De observat mai avem că expresiunea „Abscrieri“ din „Contul Profit și Perdere“, excepționată și în anul trecut ca neusitată, s'a menținut.

Direcțiunea acestui institut a ajuns în anul acesta în neplăcuta poziție de a convoca o a doua adunare generală ordinară, după-ce prima, ținută la 17 Martie 1900 n., n'a fost aprobată din partea tribunalului competent pe motiv că s'a întrelăsat publicarea raportului în foile societății, cum o pretinde aceasta §. 198 al L. C. alinea 1. Astfel adunarea generală ordinară a doua s'a ținut la 10 Maiu 1900 n. sub presidiul d-lui *Teodor Herman*, fiind notari d-nii *Dr. Ioan Cherecheș* și *Mateiu Popu*, verificători ai procesului verbal d-nii *Dr. Demetriu Ciuta* și *Gregoriu Puscariu*, iar scrutători d-nii *Elie Centea*, *George Gradovicu* și *Dr. Vas. Ramonczai*. Prezenți au fost 33 acționari, reprezentând 723 acțiuni, cu 304 voturi. Profitul net de Cor. 30,501·30 s'a hotărât a se distribui astfel: 5% dividendă și 3% supra-dividendă Cor. 15,200.—, Fondului de rezervă Cor. 5250·34; Direcțiunii Cor. 2100·12; Comitetului de revisiune Cor. 840.—; Directorului esecutiv Cor. 420.—; Funcționarilor Cor. 420.—; Fondului de pensiuine Cor. 1050.—; pentru Scopuri culturale Cor. 2520·12; dotație extraordinară fondului de rezervă Cor. 749·66; dotație extraordinară fondului special de rezervă Cor. 1951·06. Dividenda fixată cu 8% = Cor. 16.— de cupon se plătește imediat după adunarea generală. Suma destinată pentru scopuri culturale-filantropice s'a împărțit astfel: pentru Fondul scopurilor culturale Cor. 420.—, la dispoziția directorului executiv Cor. 200·12, pentru scoala gr.-cath. din Oena-Dejului Cor. 200.—, pentru scoala gr.-cath. din Lăpușul-unguresc Cor. 200.—, pentru scoala gr.-cath. din Dej Cor. 400.—, pentru scoala gr.-or. din Dej Cor. 200.—, pentru biserica gr.-or. din Dej Cor. 600.—, pentru biserica gr.-cath. din Beclean Cor. 200.—, pentru societatea „România Jună” din Viena Cor. 100.

În direcțiune au fost aleși: domnul *Dionisie Vajda*, president; *Dr. Teodor Mihali*, director executiv; *Dr. Clemente Barbul*, *Dr. Ioan Cherecheș*, *George Gradovicu*, *Teodor Herman*, *Gregoriu Puscariu* și *Dr. Vasile Ramonczai* membrii, iar în comitetul de supraveghiere s'au reales d-nii: *Andreu Cosma*, *Iosif Lissai*, *Dr. Alexandru Pop*, *Mateiu Pop* și *Dr. Gavriil Tripon*.

*

„*Steaua*” institut de credit și de economii, în *Petrovosello*.

Active	Bilanț cu 31 Decembre 1899 (III an de gestiune)	Pasive	
Cassa în numărar	2,700·76	Capital de acții	26,586.—
Cambii în portofoliu	74,421.—	Depuneri spre fructificare	16,324·98
Mobilier după amortisare de 20%	275·20	Fond de rezervă	4,375·70
Efecte proprii	422.—	Reescompt	25,116.—
Anticipații	40.—	Interese transitoare	650·76
		Profit curat	4,805·52
	Cor. . 77,858·96		Cor. . 77,858·96

Perderi	Contul Profit și Perderi	Profit	
Interese de reescompt.	1,939.58	Interese de escompt.	10,144.28
Spese (registre, tipărituri, postă, etc.)	414.44	Venit după efecte proprii	24.02
Salare	1,383.84	Profit transpus	119.62
Chirie	200.—		
Interese după depuneri capitalisate	908.66		
Dare după depuneri	84.70		
Mobilier pr. amortisare de 20% .	68.80		
Dare	239.88		
Competențe de timbru	7.66		
Spese de timbru după salare . . .	6.24		
Prodiversii	228.60		
Profit curat	4,805.52		
	Cor. . 10,287.92		Cor. . 10,287.12

Comparând bilanțul acesta cu cel pe 1898, vedem că unicul ram de operațiune, „Escomptul“, a crescut cu Cor. 13.647.—, iar totalul activelor cu Cor. 14,110.—. Din capitalul social de Cor. 32.000.— au mai încurs în 1899 Cor. 2162.—, „Depozitele spre fructificare“ s’au sporit cu Cor. 2174.— asemenea este „Reescomptul“ mai mare decât în 1898 cu Cor. 7030.—. O creștere însemnată de Cor. 3485.— se observă la „Fondul de rezervă“ datorită în parte dotațiunii considerabile din profitul anului trecut. Fondul acesta va atinge cu dotațiunea anului curent suma de aproape Cor. 6900.— = circa $\frac{1}{4}$ capitalul social încurs. dovadă de năsuința de a pune tinerul institut dela început pe base solide. Profitul curat arată față de 1898 o mică *reducere* de Cor. 450.—

Adunarea generală s’a ținut la 18 Faur a. c. n. sub conducerea d-lui *Ioanichie Neagoe*, fiind notar d-l *Pompiliu Burz*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Stefan Jivan* și *Dragomir Popovicium*. Au participat 32 acționari, reprezentând 151 acțiuni cu 118 voturi. Profitul net de Cor. 4805.52 s’a împărțit conform propunerii direcțiunii în modul următor: 6% dividendă acționarilor Cor. 1595.16; 15% fondului de rezervă Cor. 481.56; 3% tantiemă directorului executiv Cor. 96.32; 6% tantiemă membrilor din direcțiune Cor. 192.62; 3% tantiemă comitetului de supraveghere Cor. 96.32; 4% tantiemă funcționarilor 128.40. Dotare extraordinară fondului de rezervă Cor. 2042.74. Pentru scopuri filantropice Cor. 90.—. Ca profit transpus pe anul 1900 Cor. 92.30.

Suma destinată pentru scopuri filantropice-culturale s’a împărțit astfel: fondului sêracilor dela bis. gr. or. din R.-Petre Cor. 30.—; Scoalei comerciale din Brașov, Mesei studenților din Brașov, Gimnasului din Brad, Societății academice „Petru Maior“, Fondului de teatru român câte Cor. 10.— în fine servitorului remunerațiune Cor. 10.—. Dividenda fixată cu 6% = Cor. 6.— de coupon se plătesce imediat după adunarea generală.

În direcțiune a fost reales pe un period de 5 ani d-l Trif Jifcu.

„Zlagneana“ institut de credit și de economii, din Zlagna.

Active		Bilanțul cu 31 Decembrie 1899. (II. an de gestiune.)		Pasive.	
Casa în numărar	1,217·94	Capital social	50,000·—	Depuneri	9,971·84
Imprumut pe cambii cu caventați	85,744·90	Reescompt	27,392·—	Fondul de rezervă	933·82
„ „ obligațiuni	578·—	Dividende neridicate	157·36	Interese transitoare anticipate	1,588·80
„ „ hipotecă	2,900·—	Profit curat	3,193·—		
Mobiliar	443·52				
Diverse conturi debitoare	2,352·46				
		Cor.	93,236·82	Cor.	93,236·82
Eșite		Profit și Pierdere.		Intrate.	
Interese pentru depuneri	398·10	Interese după impr. pe camb. cu cav.	6,041·62	„ „ „ „ obligațiuni	39·88
„ „ fond de rezervă	29·50	„ „ „ „ hipotecă	228·04	Diverse	2,855·66
„ „ reescompt	1,494·08				
Spese, sal., regis., imprim., porto, etc.	2,108·32				
Chirii	400·—				
10% amortisare din mobiliar	49·28				
Spese de fondare, ultimele 50%	569·86				
Contribuțiuni diverse	923·06				
Profit curat	3,193·—				
		Cor.	9,165·20	Cor.	9,165·20

Dacă comparăm acest bilanț cu cel al anului prim, găsim o *creștere* mai însemnată la „Imprumut pe cambii cu caventați“ de Cor. 14,647·—, la imprumut pe hipotecă de Cor. 100·—, și la imprumut pe obligațiuni de Cor. 42·—. La „Diverse conturi debitoare“, în care sunt cuprinse Interesele restante, se vede o reducere de Cor. 2,838·—. Totalul activelor arată un plus de Cor. 10,864·—. În genere aflăm o sporire a depunerilor cu Cor. 6128·—, a Reescomptului cu Cor. 3,334·—, a Fondului de rezervă cu Cor. 923·— și a Intereselor transitoare anticipate cu Cor. 670·—. Profitul curat a crescut cu Cor. 11·—.

Contul Profit și pierdere prezintă la „Venite“ *creștere* la Interese după imprumut pe cambii cu caventați de Cor. 1,570·—, la Interesele după imprumuturi pe hipotecă de Cor. 188·— și la Diverse de Cor. 2,100·—.

Spesele s'au urcat la Interese pentru depuneri cu Cor. 100·— și la Salare, Chirie, etc. cu Cor. 1,380·—.

Adunarea generală s'a ținut la 17 Martie 1900 n. sub prezidiul d-lui *Nicolae Cristea*, asistat de d-nii *Dr. Vasilie Fodor* și *Petru Popovici* ca notari, iar dl *Iosif Magda* ca verificător al procesului verbal. Prezenți au fost 22 acționari, reprezentând 263 acțiuni cu 184 voturi.

Profitul net de Cor. 3,193·— s'a împărțit astfel: Dividendă statutară Cor. 2,500·— = 5% sau Cor. 2·50 de coupon, plătită din 1 Maiu 1900, fondului de rezervă Cor. 512·12, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 70·— și tantiemă direcțiunii și comitetului de supraveghiere Cor. 110·88.

Din suma de Cor. 70·— s'a dat Asociațiunii pentru literatura română, etc. ca rata I. Cor. 50·—, restul de Cor. 20 s'a donat pe seama mesei studenților din Brașov.

Dividenda băncilor noastre pe 1899.

Institutele :	Valoarea cuponului		Se rescumpără dela
	in % ale capit. soc.	in Cor.	
„Albina“	14	28.—	31 Martie a. c.
„Ardeleana“	10	10.—	15 Maiu a. c.
„Arieșana“	7	7.—	15 Maiu a. c.
„Auraria“	12	24.—	27 Februarie a. c.
„Aurora“	5	5.—	1 Iunie a. c.
„Beregsana“	1 ¹ / ₄	1.—	11 Martie a. c.
„Berzovia“	8	3·80	1 Maiu a. c.
„Bihoreana“	5	după capitalul vărsat.	
„Bistrițana“	10	20.—	23 Martie a. c.
„Bocșana“	5	5.—	26 Februarie a. c.
„Brădetul“	10	5.—	1 Iulie a. c.
„Buna“	5	după capitalul vărsat.	
„Chiseteiana“	nu ni s'a comunicat.		
„Chișodana“	6	12.—	4 Martie a. c.
„Comoara“	8	3·20	1 Iunie a. c.
„Concordia“	8	8.—	24 Februarie a. c.
„Cordiana“	8	4.—	4 Martie a. c.
„Corvineana“	10	10.—	11 Februarie a. c.
„Crișana“	12	12.—	18 Martie a. c.
„Detunata“	8	4.—	1 Martie a. c.
„Doina“	8	8.—	1 Martie a. c.
„Economia“	5		
„Economul“		18.—	27 Februarie a. c.
„Fagețana“	10	20.—	15 Martie a. c.
„Feldru“	nu ni s'a comunicat.		
„Fortuna“	9	4·50	1 Maiu a. c.
„Furnica“	7	28.—	25 Aprile a. c.
„Ghiroc“	nu ni s'a comunicat.		
„Grănițerul“	5	5.—	1 Maiu a. c.
„Hațegana“	5	5.—	1 Maiu a. c.
„Hondoleana“		2·40	1 Aprile a. c.
„Hunedoara“		10.—	
„Ilva mare“	10	4.—	27 Februarie a. c.
„Iulia“	8	8.—	1 Maiu a. c.
„Jebeleana“	nu ni s'a comunicat.		
„Ligediana“	nu imparte in anul acesta nici o dividendă.		
„Lipovana“	8	16.—	8 Martie a. c.
„Luceafărul“	6	6.—	6 Martie a. c.
„Lugoșana“	7	14.—	24 Martie a. c.

Institutele:	Valoarea cuponului		Se rescumpără dela
	in % ale capit. soc.	in Cor.	
„Mielul“	8	8.—	25 Februarie a. c.
„Mercurea“	6	6.—	1 Aprile a. c.
„Monoreana“	7	3·50	12 Februarie a. c.
„Munteana“	6	2·40	1 Maiu a. c.
„Murășiana“	8	8.—	1 Aprile a. c.
„Murășanul“	6	12.—	29 Martie a. c.
„Nădlăcana“	6	6.—	18 Martie a. c.
„Nera“	8	8.—	1 Maiu a. c.
„Olteana“	8	8.—	1 Maiu a. c.
„Oraviciană“	8	8.—	1 Martie a. c.
„Parsimonia“		8.—	
„Patria“	12	24.—	7 Martie a. c.
„Plugariul“	8	8.—	3 Martie a. c.
„Racoțana“		10.—	14 Februarie a. c.
„Riureana“	6		2 Martie a. c.
„Sasca montană“	8	4.—	1 Martie a. c.
„Sătmăreana“	6	12.—	1 Iunie a. c.
„Schinteia“	7	3·50	1 Iulie a. c.
„Sebeșana“	9	9.—	5 Martie a. c.
„Sălăgiana“	5	5.—	1 Aprile a. c.
„Seliște“ C. de păstr.	18 ¹ / ₂	37.—	22 Martie a. c.
„Sentinela“	7	7.—	9 Februarie a. c.
„Silvania“	9	9.—	1 Aprile a. c.
„Speranța“	5	2·50	25 Februarie a. c.
„Șoimușana“	10	5.—	26 Martie a. c.
„Someșana“	8	16.—	10 Maiu a. c.
„Steaua“	6	6.—	18 Februarie a. c.
„Timișana“	7 ¹ / ₂	15.—	24 Februarie a. c.
„Ulpiana“	10	5.—	1 Maiu a. c.
„Unirea“	13	13.—	15 Aprile a. c.
„Victoria“	8	16.—	4 Martie a. c.
„Vlădeasa“	6	6.—	15 Maiu a. c.
„Zarandeană“	8	8.—	18 Februarie a. c.
„Zlăgnea“	5	2·50	1 Maiu a. c.

Teoria asigurărilor asupra vieții.

— *Restituirea primelor.* —

(De Ioan I. Lăpădatu).

I. *La rente viagere.*

Am cunoscut în general trei feluri de rente, și anume: imediate, întrerupte (temporale) și amânate. Cele imediate și întrerupte se plătesc asiguratului îndată și în toată viața sa, resp. în decursul unui număr determinat de ani. La rente amânate însă plata se începe numai după-ce trece un număr determinat de ani. Și fiind-că se poate întâmpla, ca, în decursul acestui timp asiguratul să moară, în cazul acesta s'ar perde prima fixă, respective primele anuale, plătite până atunci.

Ca să se evite această pierdere, se obicinuesce, ca aceste asigurări să se contracteze astfel, ca pentru cas dacă asiguratul ar muri în decursul timpului determinat, adică, cum am obicinuit să șicem, în decursul anilor n , — *primele plătite să se restituie* eređilor sei, dar fără interese.

Natural, că o astfel de asigurare, contractată cu restituirea premiilor va fi mai scumpă.

Aci se pot ivi toate patru casurile, pe cari le-am dezvoltat la rentele amânate.

a) *Casul primei fixe (rentă anticipativă).*

O persoană de x ani contractează o asigurare de rentă viageră amânată după n ani de 1 cor. la an, dar cu condițiunea, că în cas de va muri în decursul anilor n , atunci să se restituie eređilor sei prima plătită, fără interese. Cât de mare va fi prima fixă în acest cas? S'o însemnăm cu R (${}_n A_x$) și să presupunem că se asigură l_x persoane, cari vor plăti $l_x R$ (${}_n A_x$) prime. Aceste trebuiesc să fie egale cu valoarea actuală a tuturor restituirilor, pe cari le face societatea acelor asigurați, cari mor în decursul anilor n , precum și cu valoarea actuală a tuturor rentelor, pe cari le plătesce societatea acelor asigurați, cari trăiesc după n ani

Cele dintăiu restituiri se vor face persoanelor, cari mor în decursul anului prim, adică la d_x persoane, cari vor primi $d_x R$ (${}_n A_x$) prime, a căror valoare actuală va fi: $\frac{d_x R} {q}$ (${}_n A_x$).

În acest mod raționăm și pentru anul al doilea, al treilea . . . . până la ultimul din cei n ani, când vor muri d_{x+n-1} persoane, cari vor primi $d_{x+n-1} R$ (${}_n A_x$) prime, a căror valoare actuală va fi:

$$\frac{d_{x+n-1} R} {q_n} \quad ({}_n A_x)$$

La aceste valori trebuie să mai adaugem și valoarea actuală a rentelor, cari se vor plăti după n ani acelor persoane, cari mai ajung acea

etate, — valoare, pe care o am calculat la cazul primei fixe de rente viagere amânate anticipative. Acea valoare o vom folosi și la acest loc. Astfel:

$$l_x R ({}_n A_x) = \frac{d_x R ({}_n A_x)}{q} + \frac{d_{x+1} R ({}_n A_x)}{q^2} + \dots + \frac{d_{x+n-1} R ({}_n A_x)}{q^n} \\ + \frac{l_{x+n}}{q^n} + \frac{l_{x+n+1}}{q^{n+1}} + \frac{l_{x+n+2}}{q^{n+2}} + \dots$$

Din partea a doua a ecuațiunii scoatem ca factor comun pe $R ({}_n A_x)$, și dividăm totdeodată ambele părți cu q^x și vom avé:

$$R ({}_n A_x) \frac{l_x}{q^x} = R ({}_n A_x) \left[\frac{d_x}{q^{x+1}} + \frac{d_{x+1}}{q^{x+2}} + \dots + \frac{d_{x+n-1}}{q^{x+n}} \right] \\ + \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}} + \frac{l_{x+n+1}}{q^{x+n+1}} + \frac{l_{x+n+2}}{q^{x+n+2}} + \dots$$

$$R ({}_n A_x) D_x = R ({}_n A_x) [C_x + C_{x+1} + \dots + C_{x+n-1}] + D_{x+n} \\ + D_{x+n+1} + D_{x+n+2} + \dots$$

$$R ({}_n A_x) D_x = R ({}_n A_x) [\sum C_x - \sum C_{x+n}] + \sum D_{x+n}$$

$$R ({}_n A_x) D_x = (M_x - M_{x+n}) R ({}_n A_x) + N_{x+n}$$

$$R ({}_n A_x) = \frac{(M_x - M_{x+n}) R ({}_n A_x) + N_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n A_x) = \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} R ({}_n A_x) + \frac{N_{x+n}}{D_x}$$

Dacă esaminăm mai deaproape această formulă, vedem că $\frac{N_{x+n}}{D_x}$ nu este altceva decât valoarea primei fixe a unei rente viagere amânate anticipative, iar $\frac{M_x - M_{x+n}}{D_x}$ este valoarea primei fixe a unei asigurări temporale de capital pentru cas de moarte.

Astfel $R ({}_n A_x) = A_x^{(n)} R ({}_n A_x) + {}_n A_x$

$$R ({}_n A_x) - A_x^{(n)} R ({}_n A_x) = {}_n A_x$$

$$R ({}_n A_x) [1 - A_x^{(n)}] = {}_n A_x$$

$$R ({}_n A_x) = \frac{{}_n A_x}{1 - A_x^{(n)}}$$

Sau $R ({}_n A_x) = \frac{M_x - M_{x+n}}{C_x} R ({}_n A_x) + \frac{N_{x+n}}{D_x}$

$$R ({}_n A_x) - \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} R ({}_n A_x) = \frac{N_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n A_x) \left[1 - \frac{M_x - M_{x+n}}{D_x} \right] = \frac{N_{x+n}}{D_x}$$

$$R ({}_n A_x) = \frac{N_{x+n}}{D_x - (M_x - M_{x+n})}$$

Tot în felul acesta ar trebui să raționăm și să purcedem și pentru cazul când renta ar fi decursivă. Singura deosebire ar fi, că primele rente nu se vor plăti la finea anilor n , ci cu un an mai târziu, adică la finea anilor $(n+1)$.

b) *Casul primei anuale (rentă anticipativă).*

O persoană de x ani se asigură astfel, ca, plătind prime anuale în decurs de n ani, să primească, după-ce trec acest ani, pentru tot restul vieții sale o rentă anuală anticipativă de 1 cor., dar cu condițiunea ca, dacă s'ar întâmpla să moară în decursul acestor n ani, atunci ereșilor sei să li se restituie fără interese toate primele anuale plătite până atunci. Cât de mare va fi prima anuală ?

Insemnând această primă cu $R P ({}_n A_x)$ și presupunând că se asigură l_x persoane, atunci valoarea actuală a tuturor acestor prime va trebui să fie egală cu valoarea actuală a tuturor primelor, cari se restituiesc, precum și cu a tuturor rentelor cari se plătesc celor asigurați.

Restituirea primelor și plățirea rentelor se va face în acelaș mod ca în cazul precedent cu singura deosebire, că ereșilor acelora, cari mor în anul prim dela asigurare, li se restituie o singură primă, căci numai una e plătită, la ai acelora cari mor în anul al doilea doue prime, căci doue s'au și plătit, la ai acelora cari mor în anul al treilea trei ș. m. d., iar la ai acelora, cari mor în anul ultim n prime. Deci :

$$\begin{aligned} & R P ({}_n A_x) l_x + \frac{R P ({}_n A_x) l_{x+1}}{q} + \dots + \frac{R P ({}_n A_x) l_{x+n-1}}{q^{n-1}} = \\ & \frac{R P ({}_n A_x) d_x}{q} + \frac{2 R P ({}_n A_x) d_{x+1}}{q^2} + \frac{3 R P ({}_n A_x) d_{x+2}}{q^3} + \dots \\ & + \frac{n R P ({}_n A_x) d_{x+n-1}}{q^n} + \frac{l_{x+n}}{q^n} + \frac{l_{x+n+1}}{q^{n+1}} + \dots \end{aligned}$$

Din ambele părți ale ecuațiunei scoatem ca factor comun pe $R P ({}_n A_x)$, și le dividăm totdeodată cu q^x .

$$\begin{aligned} & R P ({}_n A_x) \left[\frac{l_x}{q^x} + \frac{l_{x+1}}{q^{x+1}} + \dots + \frac{l_{x+n-1}}{q^{x+n-1}} \right] = R P ({}_n A_x) \left[\frac{d_x}{q^{x+1}} + \right. \\ & \left. \frac{2 d_{x+1}}{q^{x+2}} + \frac{3 d_{x+2}}{q^{x+3}} + \dots + \frac{n d_{x+n-1}}{q^{x+n}} \right] + \frac{l_{x+n}}{q^{x+n}} + \frac{l_{x+n+1}}{q^{x+n+1}} + \dots \\ & R P ({}_n A_x) [D_x + D_{x+1} + \dots + D_{x+n-1}] = R P ({}_n A_x) [C_x + \\ & 2 C_{x+1} + 3 C_{x+2} + \dots + n C_{x+n-1}] + D_{x+n} + D_{x+n+1} + \dots \end{aligned}$$

Ca să putem simplifica această formulă, trebuie să facem suma dela $C_x + 2 C_{x+1} + 3 C_{x+2} + \dots + n C_{x+n-1} + (n+1) C_{x+n} + \dots$

Aceasta se mai poate scrie și astfel:

$$\begin{aligned}
 C_x + C_{x+1} + C_{x+2} + \dots + C_{x+n-1} + C_{x+n} + C_{x+n+1} &= M_x \\
 + C_{x+1} + C_{x+2} + \dots + C_{x+n-1} + C_{x+n} + C_{x+n+1} &= M_{x+1} \\
 + C_{x+1} + \dots + C_{x+n-1} + C_{x+n} + C_{x+n-1} &= M_{x+2} \\
 + \dots & \\
 + C_{x+n-1} + C_{x+n} + C_{x+n+1} &= M_{x+n-1} \\
 + C_{x+n} + C_{x+n+1} &= M_{x+n} \\
 + C_{x+n+1} &= M_{x+n+1}
 \end{aligned}$$

Dacă am continua, am vedea că căpătăm tabela M_x , pe care trebuie să o sumăm, începând dela ultimul an al tablei de mortalitate, deci dela M_{101}

$$\begin{aligned}
 M_{101} &= S_{101} \\
 M_{100} + M_{101} &= S_{100} \\
 M_{99} + M_{100} + M_{101} &= S_{99}
 \end{aligned}$$

$$M_0 + M_1 + M_2 + \dots + M_{99} + M_{100} + M_{101} = S_0$$

Cu ajutorul acestei table putem simplifica formula de mai sus. Nouă însă nu ne trebuie această sumă până la finea tablei de mortalitate, ci ne trebuie numai suma dela $C_x + 2 C_{x+1} + 3 C_{x+2} + \dots + n C_{x+n-1}$. Această sumă este egală cu:

$$S_x - ((n+1) C_{x+n} - (n+2) C_{x+n+1} - \dots)$$

Făcând multiplicațiunile în polinomul subtrahend, vom avea:

$$\begin{aligned}
 n (C_{x+n} + C_{x+n+1} + \dots) &= n M_{x+n} \\
 (C_{x+n} + 2 C_{x+n+1} + \dots) &= S_{x+n}
 \end{aligned}$$

Astfel

$$C_x + 2 C_{x+1} + 3 C_{x+2} + \dots + n C_{x+n-1} = S_x - S_{x+n} - n M_{x+n}$$

Simplificând formula de mai sus avem:

$$R P ({}_n A_x) [N_x - N_{x+n}] = R P [S_x - S_{x+n} - n M_{x+n}] + N_{x+n}$$

$$R P ({}_n A_x) [N_x - N_{x+n}] - R P [S_x - S_{x+n} - n M_{x+n}] = N_{x+n}$$

$$R P ({}_n A_x) [(N_x - N_{x+n}) - (S_x - S_{x+n} - n M_{x+n})] = N_{x+n}$$

$$R P ({}_n A_x) = \frac{N_{x+n}}{(N_x - N_{x+n}) - (S_x - S_{x+n} - n M_{x+n})}$$

Tot în felul acesta ar trebui să raționăm și să purcedem și pentru cazul când renta ar fi decursivă. Deosebirea e ușor de făcut.

Taxațiunea debitorilor la compunerea bilanțului.

(După prof. J. Scherber „Bilanzen nach buchhalterisch-juridischen Gesichtspunkten.“)

Conturi debitoare sunt pretensiuni ale antreprenorului, asupra căror nu s'a dat un document transmisibil prin cesiune, ci la cari debitorul a intenționat a face plata în persoană.

Numai pretensiuni inacțiunabile sunt *active*; pretensiuni ce nu se pot inacționa (naturalis obligatio), adică pretensiuni, care de jure există, însă cari nici când nu se pot valida, nu formează active.

O pretensiune, care la vërsarea și distribuirea masei concursuale nu ajunge la escontentare, fie aceea anunțată sau nu, este și după finalisarea concursului inacțiunabilă contra cridatarului*.)

Dacă însă concursul pe calea concordatului silit (Zwangs-Ausgleich), s'a sistat, pretensiunea e inacțiunabilă numai până la mărimea cotei concordate a pretensiunilor, fără considerare, dacă pretensiunea a fost anunțată sau nu.

Pentru diferență acțiunea nu are loc; deși pretensiunea de jure există, deoarece-ce cridatarul, câtă vreme n'a plătit diferența, după lege nu poate ocupa posturi comerciale onorifice, precum nici nu poate funcționa ca curator al unei mase de concurs.

Astfel la inventarisare, resp. la compunerea bilanțului debitorilor din Saldo-conto sau Maestru, caracterul saldurilor debitoare va trebui bine aprețiat.

După lege și pretensiunile trebuiesc prețuite; *cele nerealisabile sunt a se amortisa, cele dubioase sunt a se considera după valoarea lor probabilă* (§ 199 al. 1. com.).

Există debitori cari ar voi să plătească, însă nu pot plăti, și alții cari pot, dar nu voiesc. Ambii sunt dubioși, deoarece-ce rezultatul unui proces tot atât de puțin se poate ști înainte, ca și decursul unei boale. De comun se dice despre un eveniment, că e probabil, când sunt mai multe motive pentru decât contra, că acel eveniment se va întâmpla.

Nimenea însă nu are o concepțiune clară despre aceea ce numim mai mult sau mai puțin probabil, dacă gradul probabilității nu e exprimat în cifre, tot atât de puțin ca și despre designarea temperaturii prin cuvintele „cald“ sau „rece“, dacă gradele temperaturii nu sunt indicate.

După cum *zero* ne indică simbolic limita între cald și rece, astfel în matematică *unu* arată limita între probabil și cert, $\frac{1}{2}$ limita între probabil și neprobabil. Ori dacă numărul 1 este simbolul certitudinii, $\frac{1}{2}$ simbolul probabilității, ori-ce număr mai mic decât 1, deci o fracțiune, indică pro-

*) Cine nu-și anunță pretensiunea, renunță numai la realizarea acesteia din masa concursuală.

balitatea. Și anume cu cât aceasta fracțiune cade mai mult sub $\frac{1}{2}$ cu atât mai neprobabilă e întâmplarea evenimentului.

La taxațiunea debitorilor avem a mijloci numărul casurilor favorabile și nefavorabile de aceeași calitate. Cam în felul acesta se întâmplă și la asigurările pe viață, unde numărul celor ce sunt în viață și celor morți înșirați în tabelele de mortalitate, indică casurile favorabile și nefavorabile, și deci probabilitatea vieții se poate constata direct din tabela de mortalitate.

Tabele analoage despre moartea financiară, arangiate după diferite branșe de afaceri, nu există, prin urmare probabilitatea va trebui construită individual.

Momentele cari influențează favorabil sau nefavorabil asupra realizării pretensiunilor dubioase, sunt de regulă: soliditatea sau voința de plată, starea financiară, în deosebi realizabilitatea activelor după specia afacerii, ajutoarele ce se pot aștepta din partea prietenilor sau rudeniilor, timpul pendenței, neatacabilitatea dreptului la pretensiune la singuraticele pretensiuni din cari a rezultat saldul, administrația justițiară, etc.

Așa spre exemplu dacă sunt trei motive favorabile realizării unei pretensiuni, două motive nefavorabile, atunci (deoare-ce 5 subsumează toate cazurile favorabile și nefavorabile), probabilitatea realizării este $\frac{3}{5} = 0,6$, recte 60 procente, cari indică valoarea ce se poate aștepta din pretensiune.

Dacă nu se pot găsi motive pro și contra, sau când calitățile motivelor nu se pot măsura, atunci calcularea în cifre a probabilității la astfel de pretensiuni e inadmisibilă. *Valoarea maximală a unei pretensiuni, la care șansele pro și contra sunt necunoscute, după principii de matematică este de 50 procente.*

Cu toate aceste nu e exchisă taxațiunea debitorilor și sub acest maximum, din contră e chiar rațional a face aceasta. Usul ce de regulă se practică la taxațiunea de asemenea pretensiuni dubioase cambiale și de cont, după o scală procentuală foarte variată *peste 50 %*, n'are nici o basă materială nici matematică, ci e un lucru arbitrar care se face contra spiritului legii.

Căci deși § 199 punct 5. din legea comercială ung. nu stabilește modalitățile de taxațiune, aceasta nu îndreptățește la înscrierea în bilanț sau la inventarisarea de valori arbitrar. Părțile de avere sunt a se considera după una dintre modalitățile de taxațiune existente, iar conturile debitoare dubioase după valoarea lor matematic probabilă.

Probabilitatea nu poate fi interpretată aici ca un act arbitrar subiectiv al celui ce inventarisează, stabilit prin lege. Căci atunci nu ar fi exchis ca cel ce compune bilanțul să nu separe de loc pretensiunile dubioase de cele bune, sau separându-le totuși, să le inventariseze cu valoarea lor întreagă, pe motivul că realizarea deplină a unei pretensiuni, de present dubioase, i-se pare probabilă.

Scopul principal al inventarului sau bilanțului: de a arăta averea reală, prin aceasta s'ar eluda cu totul.

Cât timp nu există o statistică de insolvență aranjată după branșe, sau o lege, care să arate precis cât timp*) o pretensiune dubioasă e permis să formeze un activ, nu se vor pute abandona principiile mai sus stabilite.

Dacă cu un debitor insolvent s'a făcut vre un arangiamet, relaxarea concordată se va amortisa ca nerealisabilă, și numai cota cu care s'a egalat pretensiunea, e dubioasă și trebuie taxată.

Pretensiuni neincassabile, se înțelege, nu formează activ, cu toate acestea, din simplul motiv de evidență, se înscriu inter columnam la active.

O pretensiune este a se considera ca neincassabilă, dacă pașii judecătorești de execuție silită au rămas fără rezultat, sau dacă acești pași nu s'au făcut de loc din cauză de nerealisabilitate notorică.

Înscrierea în bilanț a pretensiunilor nerealisabile ca pretensiuni dubioase, pe motivul că nu este exchisă incassarea lor, ar fi o desfigurare intenționată a stării prezente adevărate a averii.

Erm. Borcia.

LEGIȘLAȚIUNE.

Legea pentru ajutorarea servitorilor și muncitorilor agricoli.

Luni în 18 Iunie a. c. ministrul de agricultură a prezentat dietei un proiect de lege privitor la ajutorarea servitorilor și muncitorilor agricoli. Proiectul din vorbă a fost desbătut și primit. Conform acestei legi se va înființa o Cassă centrală regnicolară pentru ajutorarea membrilor săi ajunși la neputință sau bolnavi.

Membri ordinari pot fi: 1) toți muncitorii agricoli provăduți cu certificate de lucru; 2) servitorii aplicați în economie, cari au carte de serviciu; 3) ori-ce om care se ocupă cu agricultura, fiind trecut de 14 ani și mai tiner de 35 ani.

Înscrierea nu e obligatorie, ci voluntară; iar ajutor vor pute primi numai cei-ce au intrat în șirul membrilor, solvind în regulă taxele prescise.

Taxele de membri sunt următoarele: 1) taxa de înscriere 2 coroane; 2) pentru membri ordinari cu taxă mai mare câte 20 fileri pe săptămână, pentru cei cu taxă mai mică câte 10 fil. pe săptămână.

Înscrierile membrilor și plătirile se vor face la un comitet anunit, ce se va înființa în fie-care comună. Fie-care membru va fi provăduț cu o cărticică, în care i-se vor adeveri plătirile făcute.

Membrii cari plătesc pe săptămână câte 20 fil., ajungând în neputință de a lucra, vor primi timp de 60 zile: îngrijire medicală și medicină

---

*) În America băncile naționale trebuie să amortisese ca nerealisabile toate pretensiunile lor cari în timp de 6 luni dela scadență nu au fost achitate.

gratuită și vor beneficia de câte 1 coroană pe ȳi. Întemplantu-se ca după trecerea acestor 60 ȳile bolnavul să nu fie încă capabil de lucru, va căpeta până la deplina însănătoșare un ajutor de 10 coroane la lună. Murind cutare membru în urma unei nenorociri întemplate la lucru, urmașii săi capetă un ajutor de 400 coroane.

Membrul care a ajuns la 65 de ani va primi un ajutor de 140 cor. Dacă moare un membru care și-a plătit taxele regulat, timp de 5 ani, urmașii săi vor primi un ajutor de 200 cor., ear dacă a plătit timp de 10 ani, urmașii vor primi 250 cor., ori de ce moarte ar fi murit membrul asigurat.

Cei-ce plătesc numai o taxă de 10 fil. la săptămână, vor puté beneficia numai de jumetatea ajutoarelor amintite.

Cassa de ajutorare regnicolară se va alimenta: 1) din taxele membrilor; 2) din taxa de 1 cor. 20 fil. la an, ce fie-care proprietar are să plătească pentru fie-care servitor; 3) din ajutorul de 100,000 cor. cu care statul contribuie în tot anul.

Cassa și toate afacerile de ajutorare vor fi administrate prin o comisiune centrală de 12 membri, numiți de ministrul de agricultură. În fie-care comună va fi apoi câte o comisiune locală constătătoare iar din 12 membri, din cari 4 se aleg de reprezentanța comunală, 4 de cătră proprietarii ce au servitori și 4 din partea membrilor cassei, cu locuința în respectiva comună.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Legi sancționate. La 4 Iunie a fost sancționată legea despre contingentul de spirt și legea despre cassarea timbrelor pentru inserate și călindare. Ceasta din urmă a intrat în vigoare la 1 Iulie în partea referitoare la cassarea timbrelor pentru inserate, publicațiuni, afișuri și placate, iar în partea referitoare la timbrarea calendarelor va intra în vigoare la Anul-Nou viitor.

AFACERI DE DARE.

Crescerea contribuțiunilor. La 1868 speșele statului nostru — după subtragerea venitelor — erau fl. 111 milioane, iar după 30 de ani, la 1897 s'au urcat la fl. 261 milioane,

	1868	1897
Dările directe:	fl. 58 milioane,	fl. 109 milioane,
Darea de consum:	„ 12 „	„ 76 „
Timbrele:	„ 3 $\frac{1}{2}$ „	„ 15 „
Taxele:	„ 7 „	„ 24 „

etc. Acește cifre dovedesc îndestul, că sarcinile publice au crescut în timp de 30 de ani în grad foarte mare. Dar aici nu se cuprind dările ce se cer pentru comună, pentru școală și pentru comitat, etc., cari încă s'au sporit în mod ne mai pomenit. În același timp viile, — acest isvor însemnat

de venit pentru nenumărate comune, — s'au pustiit și se pustiesc, iar alte isvoare noue de câștig nu vedem deschidându-se. Între astfel de împrejurări nu trebuie să ne mirăm de miseria, ce se ivesce în multe părți, nici de emigrarea, ce ia dimensiuni tot mai înspăimântătoare.

*

Blanchete nouă pentru pasapoarte de vite. Blanchetele vechi se scot din circulațiune cu 31 Iulie a. c. și dela 1 August se vor introduce altele nouă, cu timbrul în valută de coroane și cu text maghiar. Până acum s'a ținut cont în textul așa numitelor „*Țiduli de vite*“ și de limbile naționalităților. Ar fi în interesul agricultorilor să se susțină bunul și folositorul us și pe viitor.

INDUSTRIE.

Expoziția industrială de torturi, țesături, vestminte, etc. din Budapesta. La 12 Maiu a. c. ministrul de comerț a deschis prima expoziție industrială de torturi, țesături, vestminte, etc. în Muzeul comercial din Budapesta. Scopul acestei expoziții și al acelor ce au să urmeze, este în primul loc: dezvoltarea, ridicarea și spriginirea industriei de casă, pentru a împedea năpădirea industriei străine și cu aceasta împreună eșirea din țară de milioane și milioane. Prin mijlocirea expozițiilor de felul acesta publicul consumator din patrie va face cunoștință cu producțiunea industrială din țară și se convinge, că mare parte a trebuințelor sale o poate mulțami, fără a recurge la străinătate.

Au participat ca exponenți 398. S'au expus torturi, țesături de lână și pînă, de bumbac și in, de cânepă și iută, articoli de mătasă, dantele, broderii, împletituri ș. a. S'au expus mai de parte articoli confecționați de: croitori, cojocari, pălărieri, cismari, apoi albituri, cărpe, haine de pat, flori artificiale, pene și alți articoli de modă. De asemenea galanterii de piele.

COMERCIU.

Comerțul cu pesci în România. Dintre toate ramurile de economie națională a României nici unul nu a luat în timpul din urmă un așa avânt ca aceea a pescăriilor. Și aceasta în urma legii din 1895, care indică măsurile de lipsă pentru protejirea și încurajarea înmulțirii pescelui.

În anii 1894 România, cu o producție de pește din cele mai bogate în Europa, importa 5.981,444 kg. și exporta numai 1.315,749 kg. La 1898 importul a scăzut la 4.238,751 kg., iar exportul s'a ridicat la 4.561,959 kg. pește. Se speră deci că cu chipul acesta veniturile statului din pescării se vor înțeși și totodată vor da ansă la prosperarea a o mulțime de industrii, precum împletitul coșurilor, butnăria, fabricarea de conserve, etc.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Pe baza rapoartelor intrate până la 30 Iunie a. c. dela referenții permanenți, ministerul de agricultură a publicat următorul expozeu despre starea semănăturilor și împregiurărilor agricole:

În decada a treia a lunii Iunie s'au ivit multe furtuni, în unele locuri împreunate cu ploii parțiale și grindină, pagube mai mari însă n'au cauzat. Timpul peste tot a fost favorabil dezvoltării plantelor și a influențat în bine coacerea bucatelor. În părțile sudice ale țării au căzut ploii abundente, pe când în celelalte regiuni au fost puține. Grindină s'a semnalat din următoarele comitate: Nitra, Gran, Comarom, Iaurin, Moșon. Abau-Torna, Zemplin, Brașov, Ciuc, Târnava-mică, Murăș-Turda și Odorheiu; pagubele însă n'au fost însemnate... Bucatele n'au căzut în măsură mare ca în anul trecut... rugina încă n'a făcut multă pagubă. Singur secara a suferit de ger... și promite a fi de calitate mai slabă. Oarzele și ovesele s'au îmbunătățit... În multe locuri oarza sunt de secere, ovesele însă numai acum încep a se coace. Pentru plantele de săpat timpul a fost excelent în părțile sudice, în celelalte regiuni e lipsă de ploaie...

Seceratul se poate începe în zilele aceste cu toată puterea în cea mai mare parte a țării... După datele de până acum avem în prospect ca cantitate o recoltă mijlocie și calitatea grâului și secării bună; asemenea și a orzului de vară...

Teritoriul cultivat cu *grâu* este circa de 5.515.000 jugere cadastrale... În anul trecut s'au obținut în termin mediu 7 măji metriche de juger. Pentru anul present se așteaptă o recoltă de 37.4 milioane măji metriche...

Secara de toamnă și mestecăturile... calitativ sunt îndestulitoare, cuantitativ însă vor sta mult îndărătul rezultatelor din anul trecut... Teritoriul semănat cu secară și mestecături este evaluat la 1.841.000 jug. cat... și se speră în termin mediu o recoltă de 5.70 măj. m. de jug. Totalul recoltei se evaluează la 10.5 milioane m. m. În anul trecut recolta a fost de 12 mil. m. m... Cu *Orz de vară* au fost semănite circa 1.787.000 jug. cat., cari vor da 6.54 m. m. de juger, iar în total 11.60 mil. m. m., față de 13.41 mil. din anul trecut... Cu *ovės* s'au semănat circa 1.685.000 jug. cat. Se vor recolta aproximativ 6.21 m. m. de pe un jug., adică cu mult mai puțin ca în anul trecut. În total se speră o recoltă de 10.5 mil. m. m. față de 11.80 m. m. din a. tr...

Rapița... nu a dat rezultatele, ce s'au sperat. În termin mediu s'au recoltat 3.5—4 m. m. calitate bună de pe un jug. cat...

Cucuruzul se desvoaltă pretutindenea în mod îndestulitor, unde și unde a început a rodi...

Despre starea *cartofilor* din întreagă țara au sosit vești îmbucurătoare... Dezvoltarea *legumelor de grădină* a fost favorisată de timp...

Păstăioasele s'au dezvoltat bine... *Curechele* cresc în toată puterea; sufer însă în unele locuri de pureci și furnici.

Hemeiul prosperează în mod îndestulitor.

Semănătura *meiului* și *hirişcei* în unele locuri s'a întârziat; pe aceste le-a umplut buruiana.

Cânepa și *inul* în partea cea mai mare sunt îndestulitoare.

Asemenea și culturile de tutun...

Napii de zahăr și *de nutreț*, unde n'a trebuit să se samene de a doua-oară, se desvoaltă destul de bine...

Recolta *plantelor de nutreț artificial* n'a corespuns așteptărilor; calitatea lor însă e destul de bună...

Recolta *fânului de livezi* cantitativ este mijlocie, calitatea bună.

Pe pășuni în unele locuri este încă iarbă destulă.

Viile, cari n'au fost stricate de înghețuri și brumă, promet o recoltă bună..

Prospectele *recoltelor de poame* numai parțial sunt îndestulitoare, în general sunt slabe...

În *România*. *Grâul* este foarte bun aproape în toate părțile țării. Sunt mari speranțele că recolta din acest an va contribui la îndreptarea crizei. *Cucuruzele* au început a se ameliora în timpul din urmă; dar totuși au rămas mult îndărăt, astfel că se vor coace târziu. În unele locuri ele au trebuit semănate din nou. *Rapița* a fost excelentă. *Viile* prosperează foarte bine. Se speră ca recolta din anul de față să întrecă pe cea din anul precedent. Anul agricol deci se poate considera a fi foarte satisfăcător pentru România, și această impregiurare face ca tendințele pentru o mare mișcare comercială și financiară să fie din cele mai excelente.

În *Austria* recolta grâului va fi bună, a secării încă s'a îmbunătățit.

În *Bulgaria* și *Turcia* recoltele sunt în condițiuni bune.

În *Rusia*. Semănăturile de tot felul din sudul Rusiei au fost favorabil influințate de ploile dese ce au căzut în timpul din urmă.

În *Francia*. În urma degerării grânele vor fi mult mai puține, mai rari și mai slabe ca în anul trecut.

În *Anglia* ploile, ce au căzut în timpul din urmă, au îndreptat mult recoltele; totuși grâul nu promite rezultate mulțămitoare în pământurile mai ușoare.

În *Statele-Unite* producțiunea de grâu nu va trece de 175 milioane hectolitri.

În *Argentina* cucuruzul, care se culege acum, lasă mult de dorit.

În cea mai mare parte a acestei țări, recolta are să fie bună; numai în nord-vest și în sud situațiunea lasă mult de dorit.

În *Germania*, *Belgia* și *Olanda* toate recoltele s'au ameliorat în mod foarte simțitor; nefavorabile sunt numai perspectivele secării în Germania.

În *Italia* recoltele sunt favorabile.

În *Spania* și *Portugalia* vor fi bune.

În *Tunis* și *Algeria* atât orzul cât și ovėsul au fost excelente.

Producțiunea de grâu dela 1895—1899 în Ungaria a fost următoarea :

În 1895	44.440,000	măji	metriche
„ 1896	41.270,000	„	„
„ 1897	22.065,000	„	„
„ 1898	34.898,000	„	„ și
„ 1899	38.451,000	„	„
S'au exportat :			
În 1895	6.092,061	„	„
„ 1896	6.667,864	„	„
„ 1897	3.609,373	„	„
„ 1898	2.892,700	„	„ și
„ 1899	3.694,150	măji	metriche.

*

Angajarea de muncitori agricoli. În sensul art. II de lege din 1898 ministrul ung. de agricultură a îndrumat municipiile și comunele, ca să institue oficii pentru mijlocirea angajării de muncitori. În comune mijlocirea trebuie să o ia asupra-și notarul. Ea stă într'aceea, că notarul duce un conspect atât al acelor persoane cari au de angajat lucrători, cât și al acelor cari au dorința de a întreprinde lucrări agricole în alte comune. În conspectul privitor la cei ce au de angajat lucrători sunt a se face evidente și condițiunile de plată. Toate înscuițările se vor trimite „despărțământului pentru mijlocirea angajării de lucru“ din ministerul de agricultură, care va da lămuri gratuite atât celor ce voiesc a angaja lucrători, cât și lucrătorilor. Notarul poate lua o taxă de 20 fileri pentru epistole sau telegrame, cari le-ar scrie la cererea părților.

*

Tîrguri de vite au fost în luna Martie în Ungaria 369, la cari s'au mînat: 419,669 vite cornute, 222,813 cai, 17,115 oi și 101,015 porci. S'au vîndut: 142,350 vite cornute, 52,682 cai, 4899 oi și 42,109 porci.

*

Pentru respîndirea vitelor de sciu Pinzgau. „Reuniunea română agricolă din comitatul Sibiu“ a sorțit în 16 Maiu a. c. 1 vițea între membrii reuniunii din comuna Fofeldea. Soartea a cădut pe membrul Petru Sopa, Nr. 36, căruia i s'a dat vițeaua pe lângă condițiunile cuprinse în contractul incheiat spre acest scop: ca s'o îngrijească bine, s-o țină de prăsilă, s'o lase la taur de rasă curată „Pinzgau“ și primul vițel sănătos să-l pună la dispoziția comitetului reuniunii agricole, pentru al dărui altui membru.

*

Insoțire pentru valorisarea laptelui în Seliște. În prima zi de Rusale la 3 oare d. a. d-l *Petru Dragits*, protopretor, în conțelegere cu mai mulți fruntași din Seliște, a invitat locuitorii acelei comune la o conferență publică în sala festivă a școalei. D-l Dragits arată într'o vorbire mai lungă, că pentru sporirea isovoarelor de câștig ale Seliștenilor, a căror

principală ocupațiune este economia de vite, nimic n'ar fi mai acomodat ca înființarea unei tovărășii (reuniuni) pentru valorisarea laptelui, scoțând din el unt. Ca exemplu aduce comuna Cristian (între Sibiiu și Seliște), unde Sașii au înființat o asemenea însoțire, care progresează neîncetat. Poporul, fiind convins că bun lucru se plănuiesce, a ales din sinul adunării o comisiune de 15 persoane, care să studieze această chestiune în toate amănuntele, și să compună un proiect de statute menit a se desbata în o altă conferență.

*

Însoțiri de lăptărit. În Ungaria se află de prezent 152 însoțiri de lăptărit cu 15 mii membri. Aceste însoțiri prelucră laptele (la 21 milioane litre în valoare de $2\frac{1}{2}$ milioane cor.) dela 30 mii de vaci. Membrii acestor însoțiri au cumpărat lapte în preț de peste $\frac{1}{2}$ milion coroane. În scopul producerii de unt pentru export ministrul de agricultură a înființat în Timișoara o fabrică, ale cărei produse concurează cu produsele svedeze și daneze de primul rang.

*

Însoțiri pentru valorisarea ouălor. La 18 Februar a. c. ministerul de agricultură a început cu înființarea tovărășiilor pentru valorisarea ouălor, și deja a înființat 24 astfel de însoțiri în părțile Bănatului. Ele numără 8000 de membri, și au început a transporta câte 100—110 lădi de ouă (un vagon) în preț de 6000 cor. Neguțătorii de ouă plăteau înainte de înființarea însoțirilor câte 2 cor. pentru 65—70 ouă, după înființarea aceloră se plătesc cu câte 2 cor. 40—50 ouă, ceea-ce reprezintă 24—30% câștig pentru vîndătorii de ouă. Pe calea însoțirilor producenții de ouă ar pute deci rezervă pe sama lor un frumos câștig. Recomandăm prin urmare și înființarea ăstui-fel de însoțiri.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiiu, în 5 Iulie 1900.

Tendința tirgului de efecte din Berlin, care în timpul din urmă avusese un efect atât de deprimător asupra piețelor europene, pe la finea primei jumătăți a lunii expirate, s'a mai calmat. Baissul deroutal în cursul efectelor a încetat ca la un semn dat. Dispozițiunea în genere a devenit mai animată, fiindcă se zăreau simptomele unei ameliorări succesive, ce s'a ajuns în parte și prin acea, că s'a purces la izolarea (despărțirea) valorilor de fer de cele de cărbuni, luând pe aceste din urmă sub scutul lor unele cercuri financiare capabile de muncă, cari le au dat un puternic impuls spre întremare. Prea bine înțeles că această ameliorare nu s'a putut ajunge fără oscilațiuni, dându-se de puternica opozițiune a contreminei, care s'a frânt însă în proximele zile în urma cotării urcate a valorilor de Glasgow, prin ce s'a întărit și tendința valorilor de fer, sosind din toate părțile comande de cumpărare pentru aceste valori atât de reduse în curs.

Această situațiune schimbată a tendinței la Bursa din Berlin și-a aflat refrenul și în piețele noastre printr'o circulațiune actuală mai animată atât la Bursa din Viena, cât și la cea din Budapesta. În urma acestei isbânde a tendinței mai pretinoase a profitat cursul valorilor internaționale. Un efect retardand a avut fără îndoială amânarea Reichsratului austriac, prin ce din nou s'a impedeat definitivă încheiere a acțiunii de nivelare între statele dualistice și executarea de mult doritului program de investițiune proiectat din partea regimului Austriac. Sub presiunea desvoltării regretabile a situațiunii politice, — valorile austriace s'au împărțășit numai în mică măsură de creșterea cursului, ba acțiunile „Credit“ austriace au notat chiar o reducere de curs, până-când acțiunile „Credit“ ungare au reputat un avans de 13 coroane. Această urcare, care între actualele împrejurări este destul de însemnată, este a se atribui recoltei mult promițătoare și mai satisfăcătoare de cât în alți ani, în urma recoltei slabe din Rusia și America (cele mai însemnate terenuri de producțiune), astfel că cu drept cuvânt putem spera o valorisare bună a plusului nostru de producțiune pe calea exportului fără concurență. Tot acestei împrejurări este a se mulțămii urcarea cursului la acțiunile căilor ferate de Stat și ameliorarea cursului la acțiunile Băncii ipotecare.

Încurcăturile din China cari din ce în ce devin tot mai complicate, încă vor avea un efect nefavorabil asupra situațiunii piețelor europene; dar cea mai daunoasă pentru piețele de bani este încă starea de războiu din Transvaal, care s'a perpetuat. Speranțele Burilor din nou s'au deșteptat; ei contează la împrejurarea că Anglia se va vedé nevoită de a-și rechema o parte a trupelor sale aflătoare în Transvaal, și din motivul acesta va suferi și industria europeană, care conta la investițiuni mari și grabnice în Transvaal, dacă războiul se curmă.

Din cauza războiului suferă în primul loc Germania, care ș'a investit mari capitale în China, și bancele germane își ved o parte mare a capitalurilor expuse la nefructificare. Edificarea căilor ferate din China, la care sunt angajate capitale englezești, franceze, germane și rusești, — încă este în stagnațiune. Și aici nu-i vorba de un lucru bagatel, fiind-că cu toată opozițiunea guvernului, China totuși a trebuit să concesioneze cam 10,000 kilometri de căi ferate. Se poate deci prea ușor convinge ori-cine, că aceasta stagnare nu va influința favorabil asupra conjuncturilor de fer. După terminarea războiului din Transvaal și a încurcăturilor chineze, probabil că iar își va lua un avânt puternic cererea ferului, dar este numai întrebarea, că putea-va rezista industria până atunci.

În Transvaal s'a început deja în unele locuri să se pună în stare de exploatare minele de aur, dar va trece multă vreme până ce minele vor produce aproximativ atâta, cât s'a exploatat înainte de războiu. De altcum lipsa aurului nu se mai simte ca mai înainte, deoparte fiind-că producțiunea lui în alte țeri aurifere crește din an în an, iar pe de altă parte aurul efectiv este suficient pentru coperirea nevoilor actuale. Etalonul urcat de interese la Reichsbancul german ș'a avut deja efectul prin ceea, că a

atras o cantitate mai mare de aur din alte țeri, de care însă acum nu este așa mare lipsă, fiind-că afacerile în genere nu mai stau la înălțimea anului espirat, și astfel se speră că etalonul oficial de 5 $\frac{1}{2}$ %, care în primul semestru a fost cel mai minimal, — se va reduce în curând. Dar chiar dacă această dorință nu s'ar realiza, totuși nu este temerea unei urcări a etalonului pentru toamnă, fiind-că banii nu sunt prea căutați, semn că comerțul încă stagnează.

Operațiunile de bursă din Viena și în periodul acesta au fost minime, aproape ca și pe timpul cotării procentuale.

Dintre acțiunile bancilor mai mare circulațiune au notat cele de „Credit“ în urma unei mari realizări din Germania, cari toate însă au fost primite cu ușurință din partea bursei din Viena.

Dintre valorile de transport mai căutate au fost cele ale societății de navigare dunăreană, în urma recoltei favorabile anunțată din România. Dintre valorile industriale, numai cele montane au fost încălta căutate.

Piața fondurilor a avut un curs normal. În urma părerii generale, că în timpul cel mai apropiat vom avea ambundanță de numărare, — a fost și căutarea fondurilor mai animată, și cu deosebire Rentele și prioritățile garantate au fost cerute în măsură mai mare. Scrisurile fonciare ș'au menținut cursurile.

⊙

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

CRONICĂ.

† *Teodor Pop*, avocat în Baia-de-Criș a reposat Sâmbătă, 23 Iunie n. a. c. în etate de 67 ani. Teodor, sau cum îi mai diceau, Toader Pop, a conlucrat la înființarea fondului gimnasiului din Brad, a fost avocatul aceluia fond și membru în reprezentanța gimnasiului din Brad. De asemenea a conlucrat la înființarea băncii „*Crișana*“ din Brad și a fost membru în comitetul de supraveghiere al acelei bănci. Reposatul a fost membru fondator al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, membru al „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, al reprezentanței comunale din Baia-de-Criș și a comitatului Hunedoara, deputat la sinodul archidieceșan din Sibiu, etc. A fost înmormântat la 25 Iunie n. în cimiteriul din Cebea.

† *Dionisiu Vajda*, mare proprietar în Olpret, membru în comitetul național, în comitetul societății pe acțiuni „Tipografia“ din Sibiu a reposat în 5 Iunie n. a. c. în etate de 61 ani. Reposatul a fost membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, președinte al direcțiunii institutului de credit și econ. „*Someșana*“ din Dej, etc.

„*Porumbăceana*“, cassă de economii, societate pe acțiuni, în *Porumbacul-inferior*, proiectată cu capital social de 20,000 cor. împărțit în 200 acțiuni à 100 coroane, își va ține adunarea generală constituantă la 12 Iulie st. n. la 10 oare a. m. în Porumbacul-inferior.

*

Premii pentru economi și econoame, se publică din partea desp. „Seliște“ și „Beiuș“ ale Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Cu ocaziunea adunării cercuale, ce se va ține în Orlat la 12 Iulie st. n. a. c., despărțământul Seliște va distribui celor mai distinse cultivatoare a grădinilor de legumi din desp., 3 premii, unul de 20 cor., altul de 12 cor. și al treilea de 8 cor.

Desp. „Beiuș“ va distribui 2 premii de câte 25 cor.; unul se va dăruia aceluia econom, care va dovedi cel mai frumos progres în horticultură, altul celei mai bune lucrări ori disertațiuni de conținut popular. La concurs se admit locuitorii de pe teritoriul desp. (cercurile adm. Beiuș, Vașcău și Ceica). Premiile se vor împărți la adunarea cercuală proximă. Inscințările, în cari se arată progresul în horticultură și operatele trebuie adresate cel mult până la 2 August st. n. a. c. dlui *Ant. Palladi*, dir. desp. în Feneș, u. p. Beiuș. Manuscrisurile trebuie provădute cu o devisă și cu un plic, care se cuprindă numele și adresa autorului.

*

„*Reuniunea sodalilor români din Sibiu*“ și-a ținut adunarea generală din anul acesta Duminică la 24 Iunie a. c. în localul Reuniunii meseriașilor. Reuniunea dispune de următoarele fonduri și fundațiuni: 1. *fondul expoziției iubilare*, care la finea anului 1899 era de 93 fl. 04 cr.; 2. *fundațiunea Antoniu Bechnitz* de 155 fl. 35 cr.; 3. *fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu*, care la 31 Dec. 1899 dispunea de 141 fl. 54 cr.; 4. *fondul expoziției anuale* la finea anului 1899 era de 156 fl. 43 cr.; 5. *fondul neatacabil*, care la 31 Dec. 1899 era de 50 fl. 38 cr. Cu privire la administrarea acestor fonduri adunarea generală a decretat: a) fondul expoziției iubilare și al acelei anuale să fructifice până reuniunea va aranja astfel de expoziții; b) atât capitalul fundațiunii Antoniu Bechnitz cât și al celorlalte fonduri de sub c) și d) va fi neatacabil: din interesele fundațiunii Bechnitz 50% se vor capitalisa până fundațiunea va ajunge la 1000 cor., iar de aici încolo se vor capitalisa 20%; cu 50 respective 80% a intereselor, începând din a. c., se vor procura cărți folositoare și se vor distribui învățăcelilor și sodalilor săraci, dar sirguincioși și cu purtare bună; c) fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor are să fructifice adăugându-i-se toate interesele până va atinge suma de 1000 cor. După aceea se vor capitalisa 50% a intereselor, până fondul va ajunge la 2000 cor., și pe viitor se vor capitalisa 20%; procentele ce nu se capitalizează se vor întrebuința pentru a da ajutoare în bani, îmbrăcăminte sau alimente văduvelor și orfanilor meseriașilor; d) fondul neatacabil va crește neîntrerupt și numai în casuri de extremă necesitate se va putea uza de interesele lui.

*

„*Reuniunea română de înmormântare din Sibiu*“ este privită ca activată dela 8 Iunie a. c., adeea dela data când statutele ei au fost întimate direcțiunii, care, sub conducerea dlui director *Pantaleon Lucaș*, a ținut prima ședință Marți în 26 Iunie a. c. Din ajutorul statutar

se detrag 10%, în scopul unui fond de binefacere, poate, chiar pentru a se pune basă unui fond pentru un orfelinat. Statutele reuniunii s'au tipărit în 1000 de exemplare, cari se vor împărți între membri, cu care ocaziune se va încasa dela ei și taxa de câte 60 fileri, ce se va da ereșilor primului membru repausat din reuniune.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC.

La școala comercială superioară română din Brașov s'a terminat examenul de maturitate Mercuri la 27 Iunie n. a. c. La examenul verbal de maturitate au fost admiși 20 tineri. Resultatul a fost, că 2 au eșit cu foarte bine, și anume: G. Domilescu și E. Comșa; cu bine au eșit 6 inși: R. Dâmboiu, A. Fatuleț, I. Goia, S. Negru, I. Pop și I. Proca; cu suficient 10 inși: A. Bena, E. Cioran, F. Comanescu, S. Damian, M. Motoc, T. Peștean, G. Preșmerean, Gr. Sânzian, N. Sasu și G. Vasu. — Comisar consistorial, însărcinat cu conducerea examenului, a fost dl protopop Vasile *Voima*; comisari ai guvernului au fost doi: din partea ministrului de instrucție a fost exmis N. *Putnoky*, director gimn., iar din partea ministrului de comerț a fost exmis directorul I. *Fekete*.

Școale comerciale avem în Ungaria cu totul 148, cu 924 profesori și 12,247 elevi, dintre cari Români sunt 277, anume la școalele comerciale superioare avem 152 Români, îndeosebi la școala română comercială din Brașov 86, iar la școala pentru ucenicii de neguțători avem 125 ucenici Români. Aceste cifre arată, că la școalele comerciale suntem mai bine reprezentați, decât la școalele economice, industriale și de meserii, ceea-ce avem să mulțămim impregiurării, că avem o școală românească de felul acesta, și că tinerii, cari cercetează aceste școale, află aplicare la cele 73 bănci românești. (După „Bunul Econom“.)

Stipendii pentru industriași din comitatul Sibiiu. Comisiunea economică a comit. Sibiiu va conferi pe an școl. 1900—1901 trei stipendii, unul de 300 cor. și 2 de câte 250 cor., tinerilor industriași din acest comitat, cari ardori să cerceteze vre-o școală de specialitate în-afară de teritorul comitatului. Dela tineri se cere a fi absolvat cu succes bun III clase la o școală de industrie, preferiți vor fi cei cari au cercetat un curs special de industrie de pe teritorul comitatului și l-au absolvat cu succes bun. La petițiuni se vor alătura: atestat despre absolvarea școalei industriale, a cursului de specialitate și despre, ubicațiune. Petițiunile au să fie adresate comisiunii economice pe calea oficiului de vice-comite al comitatului Sibiiu până la 15 Iulie st. n. a. c.

Trageri la sorți.

Losuri Buda de 40 fl. din a. 1859. La 15 Iunie 1900 s'au sortat următoarele câștiguri principale:

Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.
690	200	8380	200	15424	200	25392	200
2080	200	8417	400	15732	200	32824	400
2173	400	9765	200	17059	400	34581	200
3271	40000	10193	200	18429	200	37289	200
4138	200	10336	200	20509	200	48680	200
7033	200	10954	200	23350	400	49211	2000
8371	200.						

Losuri Triest de 4 1/2% din a. 1855. La 1 Iunie s'au tras următoarele câștiguri principale:

Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.
484	315	6563	42000	13242	1050	18090	420
664	2100	7642	315	13327	1050	18725	315
1237	420	8614	315	13761	420	20756	420
1811	315	10435	1050	15009	420	21015	2100
1846	315	11508	420	15721	315	22063	420
1923	420	11937	1050	17967	315	22352	315
6257	2100	12872	1050	18067	315	23689	2100
6431	420	12932	420.				

Afară de acestea s'au mai tras 1190 losuri cu câte 210 coroane. Rambursarea se face la 8 Iunie 1900.

Losuri Credit din a. 1858. La 2 Iulie 1900 s'au sortat următoarele 34 serii: 135 235 365 378 505 658 705 747 770 780 960 1014 1096 1149 1261 1291 1433 1597 1662 1748 1822 1984 2158 2250 2465 2665 2750 2920 3096 3127 3221 3303 3849 4137, dintre cari cu câștiguri mai mari s'au tras următoarele losuri:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
135	17	800	770	98	800	1433	38	800	2158	77	800
	34	60000	780	29	800		57	800	2250	94	800
	61	800	960	71	800		63	2000		100	10000
235	3	800		86	800		80	30000	2750	47	10000
378	36	2000	1014	63	2000	1597	84	800		73	800
	67	800		93	800	1662	2	800	3096	7	800
505	9	800	1096	24	800		60	800		13	4000
658	69	3000	1149	54	800		87	3000		81	800
747	26	800		60	3000	1748	65	800	3127	65	800
	60	800		82	300000	1822	29	800	3303	55	4000
	86	800		85	800		45	800	4137	21	800
770	37	800	1291	28	800	2158	65	800		43	800

Toate celelalte 3352 losuri cuprinse în seriile de sus dobândesc câte 400 coroane. Rambursarea se va face la 2 Ianuarie 1901, — tot atunci și proxima tragere.

Losurile com. Viena din 1874. La 2 Iulie 1900 s'au tras următoarele 22 serii: 50 190 199 318 335 353 355 380 577 705 753 760 793 845 1067 1506 1992 2134 2376 2635 2965 2970. Dintre acestea cu premii mai mari s'au tras următoarele losuri:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
50	85	500	335	13	2000	577	76	500	2376	70	2000
190	60	2000		36	40000	1067	37	500		80	2000
	98	500	355	89	500		41	10000	2635	10	500
199	75	500		94	2000	1506	17	40000	2970	43	500
335	3	500	577	6	500	2376	60	500		55	500

Toate celelalte losuri cuprinse în cele 22 serii și neamintite aici, dobândesc câte 300 coroane. Rambursarea se face la 1 Octombrie 1900. Proxima tragere se va face la 2 Novembre 1900.

Losuri de stat din 1854. La 2 Iulie 1900 s'au tras spre amortisare următoarele 73 serii:

50 308 334 342 355 360 400 416 456 469 551 558 583 597 805 979 998 1021 1063 1100
 1256 1289 1299 1321 1363 1462 1532 1554 1558 1577 1632 1643 1712 1906 1952 1958 2001
 2052 2121 2176 2254 2291 2323 2329 2339 2417 2617 2630 2831 2889 2980 3068 3116 3129
 3154 3164 3216 3258 3260 3308 3324 3353 3405 3423 3433 3593 3610 3665 3783 3804 3858
 3896 3905. Tragerea numerilor de caștig se va face la 1 Octobrie 1900.

Losuri de 4% Navig. Dunării. La 2 Iulie 1900 s'au tras următoarele câștiguri principale:

Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.	Nr.	Cor.
3220	2100	23658	2100	29721	2100	39708	630	48213	2100
13159	2100	25344	630	33653	630	39801	105000	49051	630
17421	630	25916	630	36668	630	40605	630	51842	630
21372	630	26701	630	36239	21000	41188	630	52325	630
22348	630	27221	630	39310	630	45531	650	57629	630

Losuri crucia roșie austr. La 2 Iulie 1900 s'au tras:

A. Cu premii:

Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.	Seria	Nr.	Cor.
383	47	200	2368	34	200	5348	14	100	8245	44	1000
454	41	200	2609	21	100	5854	29	200	8356	25	100
571	2	100	3602	23	100	5858	25	100	9331	13	100
586	44	40000	3686	17	100	6345	11	100	9414	46	100
819	33	200	3823	4	100	6577	49	200	9633	11	200
954	31	200	3835	32	200	6815	24	100	10032	9	100
1488	28	100	4255	41	100	7009	17	200	10585	24	100
1535	16	100	4314	1	100	7201	33	200	11465	41	2000
1772	46	200	5002	46	100	7602	47	200	11591	50	100
2248	3	200	5047	31	1000	7661	49	200	Câștigurile se plătesc		

presentându-se losul dinpreună cu cuponul de premiu la 4 Iulie 1900.

B. Tragerea de amortisațiune.

S'au sortat următoarele 61 Serii:

136 760 919 970 1032 1203 1329 1580 1687 1734 1869 2177 2399 3026 3484 3562
 4076 4569 4601 5164 5182 5257 5275 5600 5648 5855 5863 6228 6266 6512 6574 6616 6771
 7128 7271 7650 7720 7779 7850 7853 7947 8226 8762 8913 8952 9233 9558 9616 9851 10047
 10187 10241 10351 10459 10500 10663 10665 10748 11438 11788 11838.

Cele 3050 losuri cuprinse in aceste 61 serii se vor rambursa la 4 Iulie 1900 cu câte **28 coroane**. Cuponul de premiu, cu care se participă la următoarele trageri de premii se va detașa și reda proprietarului. Proxima tragere se face la 2 Ianuarie 1901.

Losuri Sachsen-Meiningen cu fl. 7— din anul 1870. La 2 Iulie s'au tras următoarele 96 serii: 154 268 586 705 951 1147 1258 1525 1615 1640 1699 1705 1768 1837 1966 1981 2098 2105 2174 2324 2458 2520 2550 2592 2850 2962 3220 3225 3309 3367 3441 3814 3819 3949 4021 4033 4127 4192 4517 4535 4555 4725 4738 4777 4861 4982 5327 5382 5444 5483 5541 5888 5953 6095 6329 6691 6861 7027 7057 7193 7196 7305 7335 7362 7367 7471 7490 7521 7620 7675 7700 7717 7724 7991 8346 8364 8504 8534 8727 8732 8753 8824 8865 8981 8985 8986 8994 9186 9217 9313 9346 9373 9434 9483 9662 9994. Sortarea de premii se va face la 1 August 1900.

Amortisațiuni. Losuri St. Genois: Nr. 36500.

Rentă Austriacă de 4% aur: Nr. 116013 și 116014 per fl. 1000.

Priorități 4% Ferdinand Nordbahn din anul 1887: Seria 36 Nr. 13 per fl. 1000.

Bursa de efecte din Viena.

Cursul efectelor mai căutate pentru plasări și rentabilitatea lor.

Prescurtări: arg. = argint. austr. = austriac. B. = Bancă. B. B. = bilet de bancă (Bancnotă). C. = coroane. C. F. = Cale Ferată. com. = comunal. C. de p. = Cassă de păstrare. Cr. = Credit. d. = din. em. = emisiune. fonc. = fonciar. hip. = hipotecară. Impr. = Imprumut. L. = Los. Ln. = Lei noi. Obl. = Obligațiuni. pr. = premii. sc. = scutit de impozite. Ser. = Scrisuri. St. = Stat. ung. = ungară. *) cu subtragere de 2% dare per cupon.

20 Iunie 1900		De- bândă	Numirea valorilor	Scadența cupoanelor	2 Iulie 1900		
Cum- pără	vinde				Cum- pără	vinde	Renta- bilitatea
		%					%
I. Efecte publice.							
97.80	98.—	4 ² / ₁₀	Renta comună austr. ung. (hârtie)	Mai, Nov.	97.50	97.70	4.33
97.85	98.—	4 ² / ₁₀	dto dto dto.	Febr., Aug.	97.45	97.65	4.33
97.35	97.55	4 ² / ₁₀	dto dto (arg.)	Ian., Iul.	97.30	97.50	4.34
97.35	97.55	4 ² / ₁₀	dto dto dto.	Apr., Oct.	97.30	97.50	4.34
115.70	115.90	4	Renta austr. (aur) sc.	dto	115.95	116.15	4.16
97.60	97.80	4	dto dto (coroane) sc. dto.	Mart., Sept.	97.40	97.60	4.13
115.40	115.60	4	dto ung. (aur) sc. ung.	Ian., Iul.	115.75	115.95	4.18
91.05	91.25	4	dto dto. (coroane) sc.	Iun., Dec.	91.20	91.40	4.35
99.20	99.80	4 ¹ / ₂	Impr. C. F. ung. (arg.) d. 1889	Ian., Iul.	94.—	99.80	4.51
120.50	121.—	4 ¹ / ₂	dto (aur)	Febr., Aug.	119.75	120.75	4.50
98.—	98.80	4 ¹ / ₂	Obl. de Regalii ung. sc.	Ian., Iul.	98.—	98.75	4.05
98.—	99.—	4 ¹ / ₂	dto croato-slav. sc.	dto	99.—	100.—	4.50
92.50	93.50	4	Bonuri rurale dto. sc.	dto	97.50	—	—
91.25	92.25	4	dto ung. sc.	dto	90.30	91.30	4.50
92.25	93.25	4	Impr. orașului Viena d. 1894 *)	Mart., Sept.	92.30	93.30	4.25
94.75	95.25	4	dto dto dto d. 1898 *)	Ian., Iul.	94.50	95.—	—
97.10	98.10	6	dto C. F. de st. bulg. d. 1889	Apr., Oct.	95.25	98.25	6.14
97.10	98.10	6	dto (hip.) C. F. de st. bulg. d. 1892	Ian., Iul.	95.25	98.25	6.14
II. Scrisuri fonciare.							
94.20	95.20	4	Instit. de Cred. fonciar austr. (Oestr. B.-Cr. A.) *)	Apr., Oct.	94.20	95.20	4.16
97.40	98.40	4	B. centr. austr. de Cr. fonc. (Oestr. Centr. Boden-Cr. B.)	Ian., Iul.	97.25	98.25	4.13
100.60	101.40	4 ¹ / ₂	dto dto B. B.	Apr., Oct.	100.60	101.20	4.46
98.50	99.25	4 ¹ / ₂	B. com. B.-Pesta	Febr., Aug.	98.50	99.25	4.56
92.75	93.75	4	dto dto C.	dto	92.75	93.75	4.32
102.—	103.—	4 ¹ / ₂	dto dto (Obl. c. 10% pr.) B. B.	Apr., Oct.	162.—	103.—	4.39
93.75	94.75	4	dto dto dto (5% pr.) C.	dto	93.75	94.75	4.34
98.50	99.50	4	Banca austro-ungară	dto	98.50	99.50	4.01
100.—	101.—	5	„Albina” Sibiiu	dto	100.—	101.—	4.95
100.—	101.—	5	dto dto	Ian., Iul.	100.—	101.—	4.95
99.—	100.—	4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare (Allg. Sparkassa) Sibiiu em. IV	Mart., Sept.	99.—	100.—	4.50
98.75	99.75	4 ¹ / ₂	Inst. de Cred. fonc. (Bod. Cr.-Anst.) Sibiiu em. VI	dto	98.75	99.75	4.52
98.—	99.—	4 ¹ / ₂	I Cassă de păstrare a capit. Bpesta (I. BP. föv. tak. pénztr.) . B. B.	Mai, Nov.	98.—	99.—	4.56
98.—	99.—	4 ¹ / ₂	Cassa de p. regnic. ung. centr. Bpesta (M. orsz. közp. tak. pztr.) . B. B.	Febr., Aug.	98.—	99.—	4.56
—	—	4 ¹ / ₂	B. hip. centr. a C. de p. ung. (Tak. pztr. közp. jeltzálog B.) em. IV, V. B. B.	Mart., Sept.	—	—	—
95.—	96.—	4	Instit. de Cred. fonciar ung. (Magy. földhit. int.)	dto	95.—	96.—	4.22

*) Notarea Bursei din Budapesta.

20 Iunie 1900		Do- bandă	Numirea valorilor	Căştigul minimal	2 Iulie 1900	
Cumpără	vinde				Cum- pără	vinde
		‰	III. Losuri.			
168.50	170.50	3/2	L. de St. din 1854 à fl. 250 v. = 525 C.	304.—	167.—	169.—
134.50	135.—	4	L. de St. din 1860 à fl. 500 v. a. = 1000 C.	580.—	134.50	135.—
158.50	160.50	4	L. de St. din 1860 à fl. 100 v. a. = 200 C.	116.—	159.—	161.—
198.—	200.—	—	L. de St. din 1864 à fl. 100 v. a. = 200 C.	180.—	195.—	197.—
198.—	200.—	—	dto dto à fl. 50 v. a. = 100 C.	90.—	195.—	197.—
158.50	159.50	—	L. de St. ung. de fl. 100 = 200 C.	155.81	158.—	159.—
158.50	159.—	—	dto de fl. 50 = 100 C.	77.87	158.—	159.—
138.50	139.50	4	L. „Tisa“	120.—	138.50	139.50
12.—	14.—	—	L. Basileca din Budapesta supr. timb.	6.—	12.50	13.50
—	—	—	L. Jó-szív supra timbrate	2.—	—	—
396.—	398.—	—	L. Credit de fl. 100	180.—	—	—
129.75	130.75	—	L. Clary de fl. 40	58.—	129.75	130.75
335.—	345.—	4	L. pentru navig. dunăreană de fl. 100	105.—	—	—
250.—	252.—	5	L. pentru regul. Dunării de fl. 100	100.—	251.—	254.—
64.50	66.50	—	L. Insbruck de fl. 20	28.—	64.50	66.50
70.—	72.—	—	L. Krakau de fl. 20	28.—	71.—	72.—
238.—	240.—	3	L. de ale Inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1880*)	100.—	237.50	239.50
234.—	235.50	3	L. de ale inst. de Cr. fonc. austr. (Oest. Boden-Cr. Anst.) din 1889*)	100.—	234.—	235.50
131.—	135.—	—	L. „Buda“ de fl. 40 supra timbrate	62.50	130.—	132.—
132.—	133.50	—	L. „Pály“ dto	58.—	132.—	133.50
63.50	65.50	—	L. „Rudolf“ de fl. 10	11.60	63.50	65.50
41.25	42.25	—	L. Crucea roşie austr. de fl. 10	12.40	—	—
20.—	21.—	—	dto ung. de fl. 5	6.50	20.—	21.—
—	—	—	dto italiană Lire 10	—	22.—	23.50
175.25	177.25	—	L. „Salm“ de fl. 40	58.—	175.25	177.25
60.50	61.50	—	L. Salzburg de fl. 20	28.—	60.50	61.50
183.—	185.—	—	L. St. Genois de fl. 40	62.25	183.—	185.—
130.—	—	—	L. Stanislaui de fl. 20	24.—	130.—	—
175.—	—	4 1/2	L. „Triest“ de fl. 100*)	105.—	175.—	—
—	—	4	de fl. 50*)	50.—	74.—	75.—
237.—	238.50	4	Ser. fonc. cu pr. ale B. hip. ung. (Magy. jelz. hit. B.) à fl. 100	100.—	237.—	239.—
178.—	—	—	L. Waldstein à fl. 20	20.50	178.—	—
390.50	392.50	—	L. com. Viena din a. 1874 de fl. 100	140.—	—	—
			IV. Valute.			
11.37	11.41	—	Galbini c. r. monetă	—	11.37	11.41
11.33	11.37	—	„ ferecaţi	—	11.33	11.37
19.31	19.34	—	Napolend'or (20 franci sau 8 fl. v. a.)	—	19.29	19.31
23.72	23.80	—	20 Marce aur	—	23.70	23.78
—	—	—	Lira otomană aur	—	—	—
118.62 ³	118.75	—	Bancnote germane (100 Marce)	—	118.55	118.70
96.45	96.57	—	„ franceze (100 franci)	—	96.45	96.57
2.55 ¹⁰	2.56 ²⁶	—	Ruble hârtie (100 Ro.)	—	2.55 ²⁶	2.56 ²⁶
24.18	24.24	—	Sovereignes	—	24.19	24.27
—	—	—	Bilete române	—	—	—

Etalonul de interese al băncii austro-ung. din 2 Iulie 1900: La cambii

4 1/2 ‰, Lombard pe rente și serisuri fonciare de ale băncii 5 ‰, pe alte efecte 5 1/2 ‰.

Discont privat: cu scadențe de 3 luni 4 3/8 ‰—4 7/16 ‰, cu scadențe mai lungi 4 3/4 ‰—5 1/4 ‰.

Bursa de efecte din Bucuresti.

Valori	Do- bândă	Scadința cupoanelor	Cursul din		Renta- bilitatea
			20 Iunie 1900	2 Iulie 1900	
Renta rom. amort. . . . . 1881—88	5%	Apr., Oct.	94.—	93 75	5.33
" " Impr. 1892	5	Ian., Iul.	95.—	—	—
" " " 1893	5	dto	—	—	—
" " " 1894	4	Apr., Oct.	—	—	—
" " " de 32¼ mil.	4	Ian., Iul.	81.50	80.—	5.—
" " " " 50 "	4	dto	81.50	82.—	4.90
" " " " 274 " 1890	4	dto	82.50	82.—	4.90
" " " " 45 " 1891	4	dto	82.50	82.—	4.90
" " " " 120 " 1894	4	dto	—	—	—
" " " " 90 " 1896	4	Mai, Nov.	—	—	—
Împrum. de 180 mil. 1898	4%	Iun., Dec.	—	—	—
Obl. com. Bucuresti 1896	4½	Mar., Sept.	—	—	—
" " " 1898	4½	Ian., Iul.	—	—	—
Scr. fonc. rurale	5	dto	94.75	94 75	5.26
" " urbane Bucuresti	4	dto	80.—	79 70	5.—
" " " Iași	5	dto	87.—	86 75	5.90
	5	dto	80.25	80 25	6.22
Acțiuni.					
	ultima divid.	Capital vărsat			Nomi- nal
	L. n.	L. n.			L. n.
B. Română	12.81	150.—			500.—
B. Națională	120.20	întreg	2400.—	2405.—	500.—
B. Agricolă	23.—	375.—	341.—	338—	500.—
B. de Escompt	20.—	întreg	288.—	283.50	200.—
B. Dacia-România	24.—	"	445.—	443—	200.—
B. Națion. de asigurare	18.—	"	451.—	450.—	200.—
Soc. de basalt artificial	7.50	"	—	—	250.—
" Rom. de construcții	—	"	45.—	35—	200.—
" de furnituri militare	60.—	"	—	—	500.—
" română de tramw.	40.—	"	—	—	200.—

Etalonul de interese la B. Naț. rom. din 5 Maiu 1900: Escompt 8%, Lombard 9%.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 2 Iulie 1900.

Grâne de	Calitatea per Hectol.	Prețul pro 100 Chilogr.		Calitatea per Hectol.	Prețul per 100 Chilogr.		Grâne	Specia	Calitatea per Hectolitru	Prețul per 100 Chilogr.	
		dela	până la		dela	până la				dela	până la
Bănat	76	7.30	7.50	77	7.35	7.55	Secară . . .	Prima	70—72	7.05	7.20
dto	78	7.45	7.60	79	7.45	7.65	dto . . .	Secunda	—	6.70	6.95
dto	80	7.60	7.75	81	7.65	7.90	Orz	Nutreț	60—62	5.90	6.19
Tisa	76	7.55	7.90	77	7.60	7.95	dto . . .	de povarnă	62—64	—	—
dto	78	7.70	8.05	79	7.75	8.10	Ovės	—	39—41	5.45	5.55
dto	80	7.95	8.15	81	8.—	8.25	Porumb . . .	Bănățan	—	—	—
Pesta	76	7.30	7.50	77	7.35	7.65	Rapită . . .	—	—	—	—
dto	78	7.55	7.85	79	7.60	7.90					
dto	80	7.85	8.—	81	7.90	8.—					
Alba reg.	76	7.—	7.75	77	7.60	7.90					
dto	78	7.70	7.85	79	7.75	8.—					
dto	80	7.—	8.—	81	8.—	8.20					
Bacica	76	—	—	77	—	—					
dto	78	—	—	79	—	—					
dto	80	—	—	81	—	—					
România tr. v.	76	—	—	77	—	—					
Sârbiatr.	78	—	—	79	—	—					
Bulgaria tr. v.	80	—	—	81	—	—					
							Diverse produse	Specia		Prețul per 100 Chilogr.	
										se	se
							Untură de porc	de B.-Pesta		cump.	vinde
							Slănină (Clisă)	de B.-Pesta (albă)	53.—	54.—	
							dto	afumată	45.—	46.—	
							dto	bosniace 1899	48.—	49.—	
							Prune	sârbesci 1899	24.50	25.—	
							dto	slavon	23.—	23.25	
							Magiun (lic.d.pr.)	sârbesc	16.50	17.—	
							dto	"	—	—	